

FÖRSVAR UTBILDAREN

RYSKT BOKSLUT

**UNGDOMAR OCH
ÖVERLEVARE TESTAR
VINTER I ÅNN**

**FÖRSVARSFORUM
FÖR UNGA**

Från

Svenska Försvarsutbildningsförbundet

Ansvärg utgivare:

Generalsekreterare Bengt Sandström

Chefredaktör:

Informationschef Per Klingvall

e-post: info@forsvarsutbildarna.se

Redaktör:

Tommy Jeppsson

Redaktionssekreterare:

Anna Karlsson

Annonschef:

Kontakta 08-587 742 00 eller

info@forsvarsutbildarna.se

Omslagsbild:

Jonas Waldström från Göteborg på överlevnadskurs i Ånn. Foto: Per Lunqe

Adress:

Karlavägen 65, Stockholm

Postadress:

Box 5034, 102 41 Stockholm

Telefon:

08-587 742 00

Telefax:

08-587 742 90

Postgiro:

69310-1

E-post:

forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

Hemsida:

www.forsvarsutbildarna.se

Originalframställning/Tryck:

Tryckerigruppen AB

Adressändringar:

adressandring@forsvarsutbildarna.se

Manusstopp för Försvarsutbildaren nr 3/15 är den 24 apr-15. Nr 3 kommer ut den 16 juni-15.

Upplaga 30 000 ex/utgivning, 5 nr under 2015.

ledare

Försvarsutbildarnas bidrag

De senaste veckornas omfattande spekulationer kring Putins person – först kring hans frånvaro och därefter i samband med hans återkomst – är en indikator på en ny säkerhetsordning i Europa. De olika signalerna som når oss från grannen i öst ska dock inte förstås som rysk vilshenhet utan ska ses i skenet av ryskt maktanspråk och dess utrikespolitik. Frånvaron av tydlig och korrekt information från de officiella kanalerna i Moskva är olycksbådande och inger farhågor i en tid då Ryssland utvecklas alltmer totalitärt och där även en nära framtid ter sig högst oberäknlig.

Vad omvärlden redan känt till, att det var ryska förband som på uppdrag av presidenten drev annekteringen av Krim, bekräftade Putin i en nyligen sänd rysk dokumentär trots att han tidigare ihärdigt förnekat det. Bud-

skapet om en kraftfull rysk president med full kontroll förstärktes ytterligare vid Putins återkomst efter tio dygns tystnad när han samma morgon beordrade en omfattande beredskapskontroll i Västra Militärdistriktet med minst 38 000 man, 3 500 fordon, 40 örlogsfartyg, 15 ubåtar och 110 flygplan.

Omvärlden har inför öppen ridå kunnat följa en rysk president som beordrat ett mellanstatligt krig mitt i Europa och där han inte drar sig för att missleda omvärlden eller sin befolkning för att underblåsa rysk realpolitik.

Det är bl a i skuggan av den här utvecklingen det kommande försvarsbeslutet ska tas. I skrivande stund under nästa vecka.

Vi inom Försvarsutbildarna värnar om ett efter egna förhållanden starkt svenskt försvar – det ligger i frivilligörelsens natur. Nu är det våra politiker som har att fastställa storleken på den riskpremie som vi gemensamt behöver avsätta till vårt civila och militära försvar.

Kunskapen om tillståndet i försvaret – inte bara bland våra beslutsfattare utan även bland de breda folklagren har nog sällan varit så god som idag. Ryska påsken, ubåtsintrånget, enveckas-försvaret har varit ögonöppnare och där Överbefälhavaren är tydlig med att ett uteblivet reellt tillskott skulle innebära en oacceptabel risktagning på kort och lång sikt.

Utformningen av försvaret kräver långsiktighet och där omvärlden behöver analyseras efter möjliga utvecklingsscenarier – inte endast de önskvärda. Det har inte förflutit längre tid än från den 18 oktober 2012 sedan ordföranden i försvarsberedning efter samtal med Rysslands politiska ledning twittrade – ”Ryssland drar sig österut. Europa säkrare än på länge”.

Förutom att värna en generell god försvarsvilja ska vi Försvarsutbildare aktivt stödja försvarets fortsatta utveckling. Genom vår omfattande och utvecklade ungdomsverksamhet och genom försvarsinformation bland egna medlemmar men också externt ska vi bidra till kunskap och förståelse för totalförsvaret – grunden för nya och fortsatta personliga engagemang och för en bred folkförankring av försvarsfrågan. Men kanske viktigast på kort sikt är att rekrytera mot full avtalsuppfyllnad i Hemvärnet och för det civila krishanteringssystemet och att fullfölja tilldelat kursutbud med god tillströmning av lämpliga elever. Därutöver ska vi öka ansträngningarna i breddrekryteringen – som Försvarsutbildare ges Du en ökad kunskap om totalförsvarets behov och utveckling och möjlighet till fördjupade personliga engagemang. Svenskt försvar behöver ett starkt och aktivt Försvarsutbildarna!

Bengt Sandström
Generalsekreterare

#militaryweekend

Military Weekend (MW) är en prova-på-helg som är väldigt uppskattad av både Försvarsmakten och de som deltar. Förra året deltog 404 deltagare på en sådan helg och av dem var 44 % kvinnor. I samband med helgen så genomförs en enkät med deltagarna som visar att 95 % var mycket nöjda med det som de fick uppleva och att 86 % av deltagarna var inställda på att fortsätta med ett militärt engagemang i någon form. Det här är naturligtvis mycket glädjande för oss i Försvarsutbildarna men minst lika glädjande är de spontana bilder och kommentarer som läggs upp på Facebook, Instagram och andra sociala medier.

Här har deltagare spontant lagt upp bilder från sitt deltagande och taggat dem med #militaryweekend. Om man googlar på #militaryweekend så hittar man massor med glada kommentarer som exempelvis:

– Några av de bästa dagarna i mitt liv, med en bild på tre glada tjejer

Samma tjej som skrivit detta la senare ut: – Trött, sliten, mätt med huvudvärk & mörbultad. Så känner jag mig idag – men så lycklig!

Oftast är det bilder från tjejer som är stolta över att de klarat av något som de uppfattade var svårt innan de visste vad det var. Det är egentligen precis det som prova-

på-helgen handlar om; att få en inblick i vad militärlivet innebär och inse att de egna föreställningarna och de svårigheter man målat upp inte var så besvärliga egentligen. Något av det viktigaste med de här inläggen är den spridning som de får. De flesta som lägger upp på Instagram är unga tjejer och de har runt 1 000 som följer deras inlägg eller bloggar.

Sociala medier är därmed en viktig rekryteringskanal för oss framförallt till ungdomsevent och Military Weekend. Det är här som yngre människor möts, diskuterar och syns. I dagsläget så handlar mycket om Twitter, Instagram och Facebook men det finns även andra medier. Vi har fått möjlighet att använda Försvarsmaktens facebook-sidor vid rekrytering till Military Weekend. Vid det första tillfället vi provade så fick vi på mindre än ett dygn drygt 1 000 som gillade inlägget, 200 kommentarer där ingen var negativ samt nästan 350 delningar till andra. Efter fyra dygn hade vi fått in nästan 140 ansökningar och tvingades stänga några MW.

Många siffror men de talar ett tydligt språk, vi behöver synas på sociala medier. Här behöver alla hjälpas åt genom att vi följer och är aktiva på sociala medier. Försvarsutbildarna har en egen Facebook-

sida centralt och det finns även hos flera förbund och ungdomsavdelningar. Använd dem men tänk naturligtvis på språkbruk och annat enligt de riktlinjer som finns på vårt intranät och som vi publicerade på baksidan av tidningen i förra numret.

Sociala medier är fantastiska kanaler som vi vill nå ut till. Den förutsätter dock att vi fortsätter att genomföra våra kurser på det sätt vi gör idag; kvalitetssäkrat, välplanerat och framförallt engagerat. Våra instruktörer och kursansvariga står för det grundläggande arbetet men vi andra måste se till så det syns. Det är så vi får fler att komma till oss.

Använd #militaryweekend och #försvarsutbildarna

Per Klingvall
Chefredaktör

FÖLJ OSS PÅ FACEBOOK

På facebook.com/forsvarsutbildarna publicerar vi nyheter från våra kurser. Där kan du läsa om vad andra skriver om kurserna och dessutom lägger vi upp information om nya utbildningar och annat intressant.

Går du kurs vill vi gärna att du går in och skriver och lägger upp bilder om dina upplevelser.

Vi finns även på Twitter: @Forsvarsutb

Till salu: J35 Draken

EN J35 DRAKEN, årsmodell 1964, i toppskick. Pris: 425 000 dollar. Det är flygplansmäklaren Platium Fighter Sales i Kalifornien som säljer inte bara en utan fem J35:or.

– Ja, Draken är till salu, säger mäklaren Simon Brown till Ny Teknik.

Han menar att det är en bit historia som är stående i hans hangar. Men kunderna lyser med sin frånvaro, styckpriset har gått ner i omgångar från 499 000 dollar.

Draken, som byggdes av Saab, anses av många flygkännare vara det vackraste plan som byggts med sin deltagande. Många svenska fältflygare gick under kalla kriget upp i incidentberedskap spakandes en J35:a. Piloten flög på den tiden sitt flygplan, det var före intåget av elektroniska cockpits.

J35-Draken är av många ansedd som Saabs vackraste militära flygplan. I Kalifornien säljs fem av en civil mäklare. Foto: Anders Nylén / Forsvarsmakten

Bataljonsstaber lär på Geltic Bear

GELTIC BEAR ÄR EN stabsövning för stabspersonal i Hemvärnet. Övningen leds av HvSS och genomförs på Ledningsregimentet i Enköping. I övningen deltar tio bataljonsstaber med bemanning på 30 personer och valda delar av Militärregion Syd som spelar högre chef.

Utöver deltagande förband deltar spelgrupper och övningsledning med syfte att skapa en miljö där varje bataljonsstab kan

träna efter skräddarsydda behov i ett gemensamt läge och scenario. Verksamheten rullade dygnet runt under övningen, vilket gav intensitet.

Övningen genomförs med syfte att bibehålla och utveckla uppnådd ledningsförmåga och kompetens. Den ska öka stabernas förmåga att planera, leda och följa upp underställda enheters verksamhet vid nationella insatser, enligt HvSS.

Förarutbildning för Hemvärnets Sprint

NU HAR Rikshemsvärnschefen lagt fast hur förarna av PB8, eller Sprint, ska genomföras. HvSS har tillsammans med Trängregimentet sett över förarbevisutbildningen och det har resulterat i en utbildningsplan.

Bland annat ska utbildningen förutom att uppfylla kraven för trafiksäkerhet, genomföras i tre nivåer. Det är förtroghetsutbildning, typfordonsutbildning

och förarbevisutbildning. Varje nivå indelas i två steg, Hv1 och Hv2, med syfte att utbildningsplanerna ska kunna anpassas till Hemvärnets KFÖ-utbildningssystem.

Efter genomförd Hv1 utfärdas förarbevis med 18 månaders giltighet, varefter Hv2-utbildning genomförs som ger förarbevis med tio års giltighet.

Hack for Sweden

MSB HAR FÖR ANDRA gången varit med och arrangerat Hack for Sweden – en helg som inspirerade till att med hjälp av myndigheters öppna data skapa nya produkter och tjänster som ska komma allmänheten till del.

Årets upplaga av Hack for Sweden arrangerades av 16 myndigheter som på olika sätt bidrog till övningen.

Före helgen sa Anders Lagerqvist på Lantmäteriet och projektledare för helgen till msb.se:

– Inför Hack for Sweden 2015 är vi ännu fler myndigheter som är med och arrangerar tävlingen, och ännu mer öppen data ingår. Vi vill erbjuda en plattform där studenter, utvecklare, datajournalister, innovatörer och myndigheter kan mötas när det kommer till frågor kring myndigheters öppna data.

Tävlingen gick i fyra kategorier, natur och miljö, människorna i Sverige, infrastruktur och ekonomi och finans.

Ungdomar gillar att tänja på internets gränser. MSB bidrog med öppen information till Hack for Sweden 2015. Foto: Per Lunqe

Dålig beredskap hos allmänheten

ALLMÄNHETEN ÄR INTE BRA på att hantera kriser. Det anser beredskapsansvariga i kommuner, landsting och länsstyrelser. Bedömningen är att enskilda klarar sin självförsörjning i högst ett dygn. Det visar en enkätstudie som MSB gjort och som visas på myndighetens hemsida.

Det är Crismart vid Forsvarshögskolan som på uppdrag av MSB frågat landets samtliga beredskapsdirektörer, beredskapsamordnare eller motsvarande i länsstyrelser, kommuner och landsting, om hur de ser på gränsdragningen mellan det offentliga ansvar och den enskildes ansvar före, under och efter en kris. Frågorna har även handlat om vilka förväntningar de offentliga aktörerna har på människors förmåga att hantera allvarliga händelser och kriser, till exempel störningar i el-, värme- och vattenförsörjningen.

De flesta som svarat på enkäten är överens om att enskilda bör kunna täcka det egna behovet av vatten, mat, värme och information under en begränsad

tid. 55 procent tycker att det bör ingå i enskildas ansvar att kunna klara hushållets grundläggande behov i tre dygn.

En majoritet anser att det ingår i ansvaret att ha kunskap om hot och risker i närområdet, det vill säga i den egna kommunen och att kunna följa råd och anvisningar från myndigheter som hanterar en kris. Studien visar på en bred samsyn om att enskilda bör ta ansvar genom att hjälpa varandra vid kriser, till exempel genom att dela med sig av förnödenheter till grannar.

När beredskapssamordnarna bedömer hur allmänheten sannolikt kommer att agera vid en kris blir bilden dock en annan. De flesta anser att enskilda endast klarar ett dygn utan stöd från samhället.

Flera beredskapssamordnare menar att samhället måste bli tydligare och våga ställa krav på allmänhetens förmåga att klara en kris och efterlyser en nationell informationssatsning om ansvar och krisberedskap.

Försvaret matchar soldater

I19 I BODEN SAMARBETAR med arbetsgivare i regionen för att matcha sina soldater med arbetsgivarnas behov.

Vid en välbesökt träff på soldathemmet i Boden talade Louise Ekbom Isaksson, rekryteringskoordinator vid I19, om hur förbandet tagit fram och jobbar med projektet Heltid, deltid, framtid som bygger på samarbete med kommuner och näringsliv. Det ska ge en bättre personalförsörjning, inte bara för I19 utan även för civila arbetsgivare.

Ett av målen för I19 är att heltidssoldater ska stanna längre. I dag jobbar de i genomsnitt två år på förbandet.

– Vi skulle gärna se att de stannar minst sex till åtta år. Det finns flera orsaker till att de slutar. Huvudorsaken är att vi har färre utlandsmissioner samt

att de bildar familj och då vill ha en annan karriär, säger Louise Ekbom Isaksson till nsd.se.

De flesta som utbildar sig till och jobbar som soldater på I19 kommer från Mälardalen. De har olika utbildning och arbetslivserfarenhet.

– Om vi kan få dem att stanna så vinner både försvaret och näringslivet i regionen på det. En del av projektet är också att skapa ett forum för arbetsgivare att ta del av våra deltidssoldaters kunskaper, säger Louise Ekbom Isaksson.

Flera företag och kommuner var med på soldathemmet. Annica Lindbäck, Bergnäsets ställningsmontage, gillade att träffa soldaterna och sa att företaget har stort behov av montörer.

– Vi finns från Kiruna till Kramfors. Har man möjlighet att resa har vi alltid jobb, sa hon.

Stridsfordonsförare i Boden. Förbandet matchar nu sina soldater med näringslivet och kommuner. Foto: Mattias Nurmela / Combat Camera / Försvarmakten

Spionaget ökar

DET SENASTE ÅRET har den militära aktiviteten i svenskt närområde blivit mer intensiv. Försvarmakten har också märkt av en ökad aktivitet från främmande underrättelsetjänster. Det framgår av Musts årsrapport.

– Vi ser att främmande underrättelsetjänster har blivit mer aktiva i sin inhämtning eller försök till inhämtning mot den svenska försvarmakten, säger Gunnar Karlson, chef för Must till SR Ekot.

Han vill inte kommentera vilka aktörer det handlar om men säger att Must märker av en ökad aktivitet.

– Det innebär till exempel att

man studerar våra militära förhållanden, försöker lära sig mer om vår militärgeografi, kanske närmar sig Försvarmaktens personal för att få information. Man försöker också få tag i information genom att tränga in i våra IT-system, säger Gunnar Karlson.

Must vill stärka sin kapacitet i närområdet.

– Det innebär att vi ska öka vår förmåga att inhämta underrättelser och att vi ska utöka vår förmåga att analysera underrättelserna och snabbt kunna delge våra resultat till våra uppdragsgivare, säger Gunnar Karlson.

Sandö räddningsskola hotad

REGERINGEN MINSKAR anslagen till MSB. Myndigheten har fått ett sparbeting på 35 miljoner kronor till 2016. Under 2015 ska 15 miljoner sparas och 20 miljoner under 2016. MSB utreder nu om myndigheten kan klara sig med en utbildningsort. Dessutom övervägs att minska antalet avdelningar på myndigheten.

– Senast 31 mars ska det redovisas i en utredning huruvida MSB klarar sitt utbildningsuppdrag med ett utbildningsställe eller två, säger Ann-Kristine Elfvendal, verksamhetschef på Sandö till SvT.

Samtidigt som överhängande besparingskrav ligger över Sandö så har skolan i år planerat för fler utbildningar än tidigare.

FM säkerhetsutbildar i Somalia

PÅ JAZEERA TRAINING CAMP utbildar personal från sex svenska förband framtida somaliska kompanichefer, underofficerare och befattningshavare i under rättelsefunktioner. Den somaliska staten ska få säkerhetstänk av europeiskt signum inom ramen för missionen EUTM S.

– Samtliga tränare trivs bra i Somalia med uppgiften. Även om utbildningen inte sker på så avancerad nivå så utvecklas andra förmågor, exempelvis flexibilitet och pedagogik, säger Anders Kristensson, tränare för EUTM S på Försvarmaktens hemsida.

Uppgiften kommer att skifta fokus och fokusera på en mer rådgivande och stöttande roll i träningen, snarare än utbildande. Arbetet sker i en internationell miljö.

– Sammantaget är det en dynamisk och stimulerande arbetsmiljö som ställer höga krav på den egna samarbetsförmågan, men det viktiga är att Somalia tycks ta små steg in i en säkrare framtid, förhoppningsvis helt utan Al-Shabaab, säger Magnus Werkmästar som är tränare för EUTM S.

Marinens musikkår fortsätter spela

MARINENS MUSIKKÅR som sedan något år varit nedläggningshotad får nu fortsätta. Turnerna har varit många med förslag om utredningar, men nu har försvarsminister Peter Hultqvist satt ner foten. I en interpellationsdebatt sa han, citerad av sv.se:

– Jag tycker inte att en utredning behöver tillsättas när vi ändå vill ha musikkåren kvar. Det är inte det ultimata sättet att demonstera någon sorts hand-

lingskraft. I så fall är det bättre att vara tydlig och säga att orkestern ska vara kvar, punkt slut.

Företrädaren på Försvarsdepartementet var inte lika klar vid interpellationsdebatter, utan hänvisade till Försvarmaktens beslut i frågan om hur dåvarande regeringens besparingskrav på 500 löne miljoner skulle verkställas.

Försvarsförbundets ordförande Peter Stolpestad, som också är musiker i Marinens musikkår, har kämpat i år för musikkår-ens fortlevnad.

– Vi har vunnit en rejäl seger i och med att ministern satt ner foten, säger han.

Marinens musikkår spelar vidare efter krafttag av försvarsminister Peter Hultqvist. Foto: Försvarmakten

FRA breddar spaningen

FRA BREDDAR och satsar på spaning mot terrorhot och militär aggression.

– Det som präglat 2014 var framför allt den ökade militära aktiviteten i Östersjöområdet. Det är en påtaglig utveckling och en av våra viktigaste uppgifter är att lämna stöd till Försvarsmakten, säger Fredrik Wallin på FRA till Svenska Dagbladet.

Under det gångna året har myndigheten fokuserat på att följa fartyg och flygplan vid Sveriges gränser med teknisk signalspaning. Därutöver har stora övningar följts.

– Det man övar på i fred är ofta det man tänker göra i krig.

I den årsrapport som FRA nu publicerat slår myndigheten fast att det i allt högre grad krävs tvära kast i verksamheten.

Dessutom är resurserna för FRA liksom för alla som bedriver verksamhet gränssättande.

– Det senaste året har vi fått jobba hårt, det har varit en hel del övertid, säger Fredrik Wallin.

FRA tvingas säga nej till uppdrag?

– Det kan man säga, totalt sett ökar utmaningarna och önskemålen är fler än det finns resurser. Vi säger inte direkt nej, men det blir en dialog där vi prioriterar.

Säpo har sedan två år fått ge uppdrag till FRA.

– Terroristorganisationer utomlands är ett fortsatt viktigt område. Det finns kris- och konfliktområden där det finns ett behov hos Säpo att veta vad som händer. Det är ett stort och viktigt område, säger Fredrik Wallin.

Drönare: Försvarsmakten utbildar polis

POLISEN AVSER KÖPA drönare och vill då få utbildning av Försvarsmakten för att kunna använda dessa obemannade flygande farkoster i verksamheten.

Det är piketgrupperna, bombskyddet och nationella insatsstyrkan som i första hand är intresserade av drönare, skriver Veckans affärer. Därför har frågan gått till Försvarsmakten,

som sedan några år använder drönare i spaningsuppgifter, om polisens blivande operatörer av drönare kan ta del av Försvarsmaktens flygutbildning.

Försvarsmakten har ställt sig positiv till poliser på skolbänken och under 2015 kommer poliser att vara med på den utbildning som bedrivs vid K3 i Karlsborg.

En finsk officer följer sin svenske kollega som manövrerar en drönare. Snart kommer svenska polisen att få drönarutbildning av Försvarsmakten. Foto: Combat Camera /Försvarsmakten

Erfarenheter av IT-incidenter

FEM FALL AV IT-INCIDENTER i Sverige under 2012-2014 beskrivs i en rapport som MSB gett ut. Rapporten kan beställas på msb.se.

Drabbade organisationer har

intervjuats om erfarenheter och lärdomar. Rapporten beskriver ett antal tidigare inte belysta faktorer som ekonomi, återställningsprioritet och timing och tur.

Franska på Tolkskolan

FÖRSVARSMAKTENS ÖKADE engagemang i Afrika gör att Tolkskolan lär ut franska. Hur många elever som sitter vid skolbänken är sekretessbelagt. Klart är dock att de pluggar flitigt.

En av eleverna, alias "Kadett Glenn", berättar i en intervju för UNT om studiesituationen.

– Det är bra studieförhållanden med ljudlab och intensiv undervisning. Ännu har jag haft mest problem med det franska uttalet. Jag blandar ihop det med spanska som jag läst tidigare. Jag kommer direkt från den förberedande officerskursen och är van vid militärlivet, tolkskolan och framtida

uppdrag ser jag som en utmaning, säger han.

Lektor "Carina" jobbar med franska på skolan, även hennes riktiga namn betraktas som skyddsvärd information. Med sin bakgrund i universitetsvärlden menar hon att utbildningen läggs upp lite annorlunda på Tolkskolan och att tempot är högre med täta kunskapskontroller.

Den grupp tolkar som nyligen börjat pugga på Tolkskolan kommer efter godkänd examen att bli specialistofficerare till mid-sommar 2016. Därefter anställs de som reservofficerare.

Besparing utmaning för MSB

DET KOMMER ATT BLI en utmaning för MSB att hantera ett minskat förvaltningsanslag under de närmaste åren parallellt med höjda ambitioner inom flera av MSB:s ansvarsområden. Det skriver myndigheten på sin hemsida.

Exempel på områden där det finns förväntningar om eller krav på utveckling och ambitionshöjning är utbildningar för kommunala räddningstjänstens behov, arbetet med informations- och cybersäkerhet och planering för höjd beredskap eller som det också heter, civilt försvar.

MSB bedömer att de neddragningar som anvisats för 2016 och framåt på myndighetens förvaltningsanslag får

negativa konsekvenser för den verksamhet som bedrivs i dag och för de behov av ytterligare utveckling som finns under kommande år.

MSB lyfter i ett budgetunderlag till regeringen några områden som myndigheten anser påverka avgifter, anslag och anslagsbehov. Det är planering för höjd beredskap, landstingens krisberedskap, förebyggande åtgärder mot naturolyckor och klimatanpassning, kärnenergiberedskap och varning via mobil och fast telefoni.

Budgetunderlaget ska bland annat innehålla myndighetens förslag till finansiering av verksamheten de tre närmast följande budgetåren.

SAMÖ 2016 – nu har det börjat

140 FÖRETRÄDARE för krisberedskapen i Västra Götaland har samlats inför krisövningen SAMÖ 2016.

– Vi blir bättre när vi övar och vi är ett stort län med speciella förutsättningar, därför är det extra viktigt att vi övar tillsammans, sa landshövdingen Lars Bäckström när han inledde mötet.

MSB:s generaldirektör Helena Lindberg menade att det är nu det börjar.

– Det är viktigt att delta i och

ha ett stort engagemang även under planeringsfasen, inte bara i själva övningen. Det är också viktigt att öva på alla nivåer, från ledning till operativ verksamhet, sa hon.

SAMÖ står för Samverkansövning. Syftet med övningen är att öva alla nivåer i samhället vid samma tillfälle. 2016 står Länsstyrelsen i Västra Götaland tillsammans med MSB som värd för övningen, skriver länsstyrelsen på sin hemsida.

Game On på HvSS

STRIDSSIMULERING på dator, STRISIM PC, är ett nytt utbildnings-hjälpmiddel på Hemvärnets stridsskola, HvSS. Här övas chefer att ge order under olika stridsmoment. På HvSS är anläggningen främst avsedd att ge mängdtränning för grupp- och plutonchefer.

Nyligen har, skriver HvSS på skolans hemsida, STRISIM uppgaderats så att varje station har tre bildskärmar, headset och ny programvara. Här kan man genomföra kaderövningar där grupper och plutoner bemannas av datorgenererade soldater, s.k. botar. Tack vare utvecklad artificiell intelligens i spelmotorn VBS3, har soldaterna nu bättre följsamhet än i tidigare versioner.

Det betyder ett mer realistiskt uppträdande av botarna.

Efter genomfört moment kan övningsledaren spela upp genomförandet och eleverna kan då utvärdera sina åtgärder, order och kommandon i realtid.

På HvSS finns 14 stationära elevstationer och två spel- och övningsledarstationer. Dessutom har skolan 16 mobila enheter som kommer att bli tillgängliga för Hemvärnets utbildningsgrupper. STRISIM PC på HvSS är en av tre fungerande anläggningar i Försvarsmakten. Målbilden är att det ska finnas en på varje förband, skola eller centrum där behov av ett sådant hjälpmedel för utbildning finns.

Samarbete när Stockholm är i kris

STOCKHOLM SKA BLI BÄTTRE rustat för att hantera terrordåd och plötsliga kriser. Polis, sjukvård, Försvarsmakten, räddningstjänst och kommunerna har kommit överens om tätare samarbete, bland annat ska en gemensam ledningscentral skapa snabbare och säkrare katastrofinsatser.

Åtgärdsplanen är en följd av händelserna i Paris, Belgien och Köpenhamn.

– Det har varit efterfrågat att utveckla förmågan att kunna

agera bättre tillsammans. Den gemensamma inriktningen bygger bland annat på erfarenheter från Utöya och självmordsbombaren i Stockholm 2010. Förhoppningen är att kunna agera koordinerat, säger Ola Slettenmark, samordningschef för Samverkan Stockholmsregionen, till Svenska Dagbladet.

I åtgärdsplanen har de samverkande myndigheterna förberett gemensamma rutiner vid en eventuell katastrofsituation.

Åtgärder för att förebygga olyckor

REGERINGEN HAR GETT MSB i uppdrag att föreslå åtgärder som ska öka samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. Uppdraget ska redovisas om ett år.

I uppdraget nämns erfarenheterna av skogsbranden i Västmanland som viktiga för den fortsatta utvecklingen av såväl räddningstjänst som krisberedskap.

MSB:s generaldirektör Helena Lindberg säger i en kommentar till Sveriges Radio att myndig-

heten börjat dra lärdomar för att förbättra arbetet vid liknande händelser, att det finns flera utvecklingsområden som MSB kommer att se över, bland andra räddningsledarens roll vid stora olyckor, statens förmåga att stödja eller ta över kommunal räddningstjänst, länsstyrelsens geografiska områdesansvar och hanteringen av frivilligresurser.

MSB tar över internetsäkerhet

FRÅN JANUARI I ÅR har MSB tagit över Post och telestyrelsens, PTS, information om internet-säkerhet till privatpersoner och företag, och tjänsten "Testa lösenord". Övertagandet är en naturlig följd av att Sveriges it-incidentcentrum flyttades från PTS till MSB 2011, skriver MSB på sin hemsida.

All information om internet-säkerhet till privatpersoner kommer att samlas på MSB:s webbplats DinSäkerhet.se. Webbplatsen riktar sig direkt till privat-

personer i hem och fritidsmiljö. Sedan tidigare finns ett avsnitt om informationssäkerhet på webbplatsen. Den information om internetsäkerhet som tidigare funnits på PTS:s webbplats har flyttats över till DinSäkerhet.se.

Information om internetsäkerhet till företag kommer att finnas på webbplatsen Informations-säkerhet.se. Där publiceras information som riktar sig till handläggare och annan personal som har ett särskilt ansvar för informationssäkerheten i sin verksamhet.

Vägledning för storskalig utrymning

EN GOD PLANERING för utrymningar i stor skala kan vara en förutsättning för att rädda liv och hälsa vid allvarliga händelser, skriver MSB på myndighetens hemsida och konstaterar att Sverige hittills varit förskonat från sådana händelser där utrymning måste genomföras. Branden i Västmanland visade på behovet.

Under ett antal år har i MSB:s internationella arbete också tagits fram handböcker för att planera och förbereda storskaliga utrymningar. Det finns en internationell standard i vilken Sverige varit delaktig med under-

lag för att den ska kunna fungera i det svenska samhället. Arbetet med standarden har också gett en vägledning.

Transportstyrelsen har varit projektägare i vägledningen. Den är avstämd mot det svenska krisberedskapssystemet, nationell lagstiftning och internationellt standardiseringsarbete. Vägledningen innehåller råd och rekommendationer för handläggare som ska ansvara för planering och utrymning i stor skala. Där finns såväl praktiska tips som möjligheter till fördjupad förståelse kring processen.

TOS-instruktör nu hos KAVJF

KAVALLERI- och Jägarförbundet har numera en instruktör för taktiskt omhändertagande av strids-skadad (TOS) i sitt lag av instruktörer. Till att börja med utbildade instruktören pistolsskyttar ur ett av Stockholms hemvärnsförband i avsnörande- och blodstilleförband.

Instruktörskompetens avseende TOS finns nu i Kavalleri- och Jägarförbundet. Foto: Privat

Försvarsforum för unga

Säkerhets- och försvarsfrågor på seminarier runt om i landet, med och av unga: Det kommer i gång i vår i en variant av succén Försvarsforum.

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

Det är många som kommer till Försvarsforums möten, men nu vill Stefan Ring på Allmänna Försvarsföreningen tillsammans med Per Klingvall, Försvarsutbildarna och Björn Anderson på Kungliga Krigsvetenskapsakademien nå ut till en yngre publik.

Stefan Ring ser nyttan med ungdomsseminarierna.

– Vårt uppdrag är att sprida information och skapa debatt om försvaret. Nu når

vi ut till ungdomar som kommer att bli beslutsfattare. Vi når dem genom ungdomsförbundens nätverk.

Hur kan det komma att se ut i framtiden?

– Min vision är att vi hjälper till att starta verksamheten. Sedan blir den förhoppningsvis självgående.

Win-win

Till att börja med har kontakter tagits med politiska ungdomsförbund på central nivå. Arrangörer av seminarierna blir regionala förbund. Troligen går första seminariet i Karlstad med Liberala Ungdomsförbundet.

– Det här är jättespännande. Verkligen en win-win. Ungdomsförbunden får hjälp av oss och vi sprider information om försvar och säkerhetspolitik, säger Stefan Ring.

Försvarsutbildarna hoppas att det även kommer många ungdomar från Försvarsutbildarna till seminarierna.

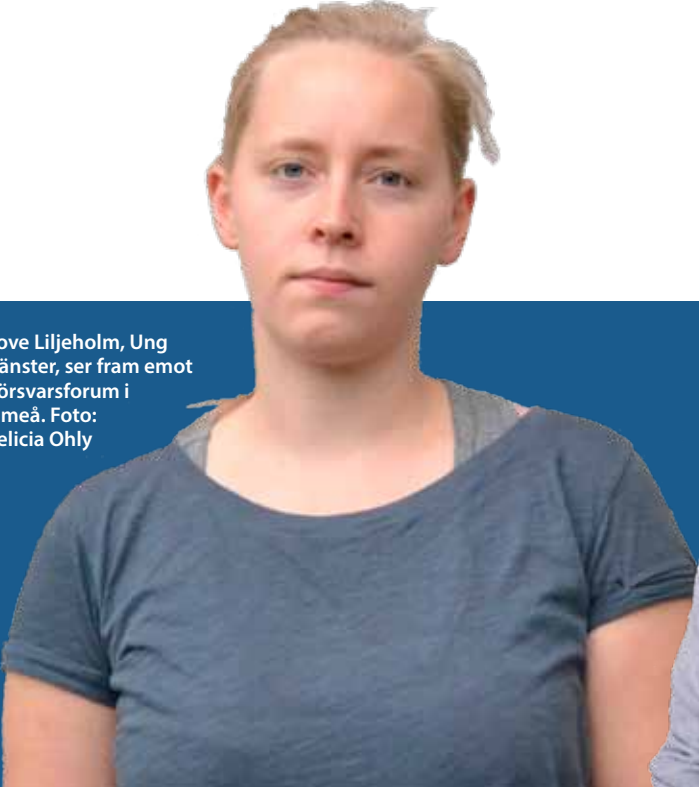
– Det här ger oss möjlighet att nå ungdomar som vi normalt inte når. Dessutom hoppas vi att våra egna ungdomar kommer att få en inblick i hur unga blivande politiker resonerar i försvarsfrågor, menar Per Klingvall, kommunikationschef hos Försvarsutbildarna.

Vi har mycket att lära

Moderata ungdomsförbundets nyvalde ordförande Rasmus Törnblom tycker att projektet är spännande.

– Det blir bra tillfällen för oss att fördjupa vår kunskap om försvarspolitik, säger han.

Frågorna står, enligt Rasmus Törnblom, högt i kurs bland yngre moderater.

Tove Liljeholm, Ung
Vänster, ser fram emot
Försvarsforum i
Umeå. Foto:
Felicia Ohly

Rasmus Törnblom,
Moderata Ungdoms-
förbundet, gillar
försvaret.
Foto: MUF

FÖRSVARSFORUM

- Hur försvara Sverige?

– Vi brukar alltid ha motioner på våra stämmor om försvaret. Frågorna dyker också upp på seminarier och andra möten.

Hur ser du på att Kungliga Krigsvetenskapsakademien ställer upp med föredragshållare?

– De har ju spetskunskap så där har vi mycket att lära, säger Rasmus Törnblom.

Folklig förankring

Inom Ung Vänster finns också intresse för frågor om försvars- och säkerhetspolitik.

– Vi tycker att det här initiativet är jätteviktigt, säger vice förbundsordföranden Tove Liljeholm.

För Ung Vänster har väl inte försvaret inte alltid varit den viktigaste frågan?

– Jodå. Vi vill ha en tydlig försvarspolitik. Inte mer JAS-plan men mer förbandsverksamhet. Sverige ska vara alliansfritt. Det fokuserar vi på.

Försvarsforum passar Ung Vänster bra.

– Försvaret ska inte bara vara för nördar, för experter. Vi vill ha en folklig förankring. Försvaret ska vara ett allmänintresse.

Ni ska tillsammans med Allmänna Försvarsförbundet ordna Försvarsforum i Umeå?

– Vi har en klubb där och det kommer att gå bra, säger Tove Liljeholm.

Det finns föredragshållare

Hos Kungliga Krigsvetenskapsakademien ser Björn Anderson inga problem med att plocka fram föredragshållare till seminarierna.

– Vi har ett femtiotal aktiva ledamöter som gärna föreläser, säger han.

Akademien är en samlingsplats för kvalificerade och kompetenta profiler, inte bara från försvaret utan också från forskning, näringsliv och media. Beroende på tema för de seminarier som ska hållas och när de äger rum, finns föredragshållare. Det första planeras i Karlstad med temat Nato.

– Här kan vi bidra med föredragshållare som är såväl positiva till ett svenskt medlemskap som negativa till det, säger Björn Anderson.

I en första omgång, under 2015, är det tänkt att sex orter ska genomföra Försvarsforum för unga. Orterna är Malmö, Halmstad, Uppsala, Karlstad, Linköping och Umeå.

Det praktiska genomförandet kommer ungdomsförbunden att stå för. De ska då sköta inbjudan, sätta ett tema och anlita en moderator. Lokaler bokas av Allmänna Försvarsförbundet eller Försvarsutbildarnas regionala organisationer. Kungliga Krigsvetenskapsakademien tar fram föreläsare.

De ungdomsförbund som är med i satsningen är Liberala ungdomsförbundet, Moderata ungdomsförbundet, Centerns ungdomsförbund, Kristdemokraternas ungdomsförbund, Socialdemokraternas ungdomsförbund och Ung Vänster.

Förutom den regionala satsningen så sker några seminarier med ungdomsförbundens riksorganisationer där det sista kommer att genomföras under Almedalsveckan i sommar.

FAKTA

Försvarsforum är ett samarbetsprojekt mellan Försvarsutbildarna, Allmänna Försvarsförbundet (AFF) och Kungliga Krigsvetenskapsakademien (KKrVA) som syftar till att informera och diskutera försvarsfrågor inför försvarsbeslutet 2015. Samarbetet startades 2013 med en seminarieturné omfattande ett trettiotal seminarier runt om i landet. I år är huvudinriktningen att nå ut till ungdomar och till ungdomspolitikerna.

Har du vad som krävs?

Upplev Göteborg samtidigt som du deltar i Elfsborgsmarschen!

Internationell 2-dagars marsch i Göteborg
13–14 juni 2015

WWW.ELFSBORGSMARSCHEN.SE

Ministrar för en dag – ungdomar tar till sig säkerhetspolitik i ett actionspel. Foto: Johan Larnefeldt / Folk & Försvar

Ungdomar blir minister för en dag

Vad ligger bakom kriser och konflikter som pågår i omvärlden? Det lär sig ungdomar med Folk & Försvar i ett spel där de som ministrar fattar egna beslut.

TEXT: PER LUNQE

Ung och minister. Det blir många ungdomar på gymnasier och i frivilligorganisationer. De är minister under några timmar med Folk & Försvar. Projektet Minister för en dag har rullat i tio år. Varje år får ungdomar prova på att hantera de konflikter en vanlig minister förväntas klara av. Det blir 400 utbildningar om säkerhetspolitik varje år i Folk & Försvars regi.

Informerar om säkerhetspolitik

På Folk & Försvar har Johanna Mathiason hand om detta ungdomsprojekt. Varför gör ni det?

– Det ligger i linje med Folk & Försvars mål. Minister för en dag fyller en viktig del, att informera om säkerhetspolitik. Utbildningen har ett stort demokratiskt värde, det ska vara hela folkets angelägenhet, säger hon.

Ministrarna i gymnasieklasserna eller ungdomsavdelningarna ställs under tre och en halvtimme inför att leda fiktiva länder med lika fiktiva säkerhetsproblem. Det kan vara en orkan, risk för en väpnad konflikt eller en miljökatastrof. Det låter dramatiskt?

– Ja. Och det gillar ungdomarna. Vi väver ihop händelserna.

Komplement

Utbildningen utnyttjar också dagsaktuella konflikter som lyfts in i scenariot.

– Det blir dynamiskt. Man märker att de är intresserade av det.

Också ungdomsledarna i frivilligorganisationerna och gymnasielärarna i samhällskunskap och historia tycker att detta är en bra idé.

– De kommer tillbaka år efter år och vill ha utbildningen. På gymnasierna ger vi ett komplement till den vanliga undervisningen, säger Johanna Mathiason.

Projektet har satt nålar på Sveriges hela karta. Alla län har ungdomar som nu varit ministrar.

– I går var jag i Östersund. Men det blir mest i storstadsregionerna. Fast i vår är det i Uddevalla det finns flest ministrar.

Brett kontaktnät

Till sin hjälp har Johanna Mathiason flera utbildare runt om i landet. Ett femtontal säkerhetspolitiskt intresserade personer håller i halvdagarna. Får Folk & Försvar en bokning från till exempel Västra Götaland, så åker en utbildare från Göteborg.

– Jag har byggt upp ett kontaktnät som växt under åren. Det är ofta studenter vid högskolor och universitet som tycker att det är kul att leda ungdomarna. En del är ute varje vecka, andra inte lika ofta. De har ett intresse för försvars- och säkerhetspolitik och får nu chansen att utbilda.

Gröna Havsregionen

Under utbildningen reflekterar ungdomarna över vad som ligger bakom kriser och konflikter. De får fördjupade insikter i den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden och hur den påverkar dem själva i vardagen. Förståelsen ökar för de faktorer som styr internationell politik.

Under ledning av utbildaren eller spelinstruktören flyttas ungdomarna till den fiktiva Gröna Havsregionen. Där är de under tre och en halv timme ministrar i regionens regeringar. Nyhetssändningar rullar i snabbt tempo. Allt sker under tidspress. Ungdomarna tvingas fatta avgörande beslut som de måste försvara. Genom att spelupplevelsen kopplas med kunskap blir effekten ett större engagemang för säkerhetspolitik än om ungdomarna hade haft en vanlig lektion på skolan, menar Johanna Mathiason. Tidigare har bland annat Försvarsutbildarnas ungdomar i Skåne provat på spelet vilket var mycket uppskattat.

– Vi uppmanar våra ungdomsavdelningar att ta kontakt med Folk och Försvar för att få genomföra spelet. Det ligger väl i linje med våra nya inriktningar i ungdomsverksamheten, säger Per Klingvall på Försvarsutbildarnas kansli. ■

FAKTA

Minister för en dag

- 400 genomförda utbildningar
- Spelet tar 3.5 timme
- Högt tempo präglar inläringen
- 25 deltagare optimalt
- EU:s, Natos och FN:s roller viktiga
- Genomförs över hela landet
- I Stockholm står Armémuseum för lokal
- Folk & Försvar står för kostnaderna

Vi satsar på att öka kriskunskap

När krisen är ett faktum, då ska ungdomar och vuxna vara förberedda. MSB satsar på Försvarsutbildarnas verksamhet "den enskildes säkerhet".

Försvarsutbildarna har fått tre uppdrag från MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, för att öka kunskapen om krisberedskap. Uppdragen riktas till allmänheten, den enskilde medborgaren.

TEXT: PER LUNQE
FOTO: MSB

Uppdragen sträcker sig över fyra år, med start nu i vår. Det råder full aktivitet på kansliet i Stockholm där Anna Torndahl jobbar med att förbereda verksamheten.

– Själva genomförandet av uppdraget till medborgarna vill vi på sikt ska ske i våra regionala förbund, säger hon.

Inriktningen är att Försvarsutbildarna sammanhåller allt centralt detta år för att under år två och tre låta våra förbund svara för utbildningarna. Det kommer att ske i dialog med intresserade förbund under det här året.

Frivilligorganisationer

Det är medel om totalt 1 450 000 kronor per år och de ska användas för att stärka den enskildes förmåga att klara en kris. Tidigare gick MSB:s medel för detta huvudsakligen till kurser som livräddning. Nu breddar sig MSB.

– Vi vill se mer aktiviteter som är

inriktade på informationssäkerhet, säger Vendela Dobson på MSB.

Hon administrerar en budget på 33 miljoner kronor för detta och pengarna går till frivilligorganisationer. Det är inte bara frivilliga försvarsorganisationer som sökt medel utan även andra som Livräddningssällskapet, som lär barn som inte annars skulle lärt sig att simma.

Det är första gången som Försvarsutbildarna sökt och fått medel.

– Vi kommer att genomföra tre projekt, säger Anna Torndahl.

Eget ansvar

Två är direkt inriktade på ungdomar, ett kopplat till kapitel 2.3 i Försvarsutbildarnas handbok. Det blir en dag under en helg där ungdomarna får förståelse för hur man klarar sig när vattnet inte längre rinner ur kranen, när maten tar slut, hur man klarar sig i en bristsituation. Det innebär också insikt i hur man klarar sig utan internet.

– Det är inte bara förståelse för bristen på allt som kan tyckas vara självklart, utan också förståelse för vilket eget ansvar man har, säger Anna Torndahl.

Denna satsning kommer att locka ungdomar, bl a många som är medlemmar i något av Försvarsutbildarnas regionala förbund. Den andra ungdomssatsningen som MSB nu stödjer är också ett som

handlar om krisberedskap. Där vänder sig Försvarsutbildarna till en bredare grupp, till ungdomar som ännu inte är medlemmar.

Inspirerat av Military Weekend

Under en helg, två dagar, handlar det också om hur man ska klara ett bortfall av de förnödenheter man är van vid att få.

– Det här är lite inspirerat av Military Weekend, en prova-på-aktivitet, säger Anna Torndahl.

Det tredje projektet vänder sig till vuxna i städer. Här får de som nappar på möjligheten lära sig om och få förståelse för samhällets krishanteringssystem, hur man klarar sig själv och inte minst, hur man hjälper andra vid en kris.

De tre satsningarna inleds med att en utsedd projektgrupp drar upp riktlinjerna och utbildar handledare. Steg två, det operativa, är kurserna eller träffarna med de som ska lära sig mer om sitt eget ansvar inom krisberedskapen.

– Nu får våra regionala förbund en bra chans att bli delaktiga i det som berör den civila krisberedskapen, säger Anna Torndahl. ■

Vintertjänst grunder, Ånn. Foto: Johnny Olofsson

GU-F, Livgardet. Foto: Kjell Karlström

GU-F, Sätenäs. Foto: Thorsten Flood

Ungdomsskola, Falsterbo. Foto: Ulf Hammarlund

Nu har kursåret startat på riktigt!

Försvarsutbildarna genomförde förra året utbildningar för närmare 6 800 frivilliga som tillsammans genomförde nästan 46 000 utbildningsdagar. Kurserna genomfördes både för att stödja Försvarmakten och det svenska krisberedskapssystemet.

Det är en imponerande siffra och då är ändå inte alla ideella kursledningar och instruktörer inräknade. Vi arbetar naturligtvis för att kunna nå upp minst till de här siffrorna i år också.

2015 har fått en bra start och här är bilder från några av alla kurser som genomförts fram till mitten på mars.

TEXT: PER KLINGVALL

Military Weekend, Sätenäs. Foto: Thorsten Flood

Military Weekend, Skövde.
Foto: Lars Westerström

Ungdomsövning, Skövde.
Foto: Lars Ålander

Spikrak rekrytering till Försvarsinformation

Varför går rekryteringen så bra till Stockholmsförbundets kurser i försvarsinformation? Vilket är receptet till en fulltecknad kurs och hur gör man? Major Johan Nyström som ligger bakom succén berättar.

TEXT: PER LUNQE
FOTO: PRIVAT

När Johan Nyström och hans kollegor summerade antalet anmälda till Stockholmsförbundets kurs försvarsinformation, steg 1, före första helgen i februari, då räknade de till 75 personer som ville lära sig mer om försvars- och säkerhetspolitik.

Johan Nyström menar att det säkerhetspolitiska läget, oro i världen och inte minst i svenskt närområde gör att fler vill veta mer. Han pratar om det allt mer spända omvärldsläget, och "Putin-effekten", som ökar suget efter Försvarsutbildarnas kurser. Men är det hela sanningen?

MW-elever kommer

Många frivilligorganisationer inom försvarsfamiljen stretar och drar för att locka deltagare på utbildning och kurser. Hur gör ni?

– Vi är ett stort förbund i Stockholm, vi har snart 4 000 medlemmar. Det är en bra start, säger Johan Nyström.

En bra start är också Military Weekends, helger där killar och tjejer får prova på soldatyrket i 48 timmar. Stockholmsförbundet har arrangerat flera, förra året sju med nästan 300 sökande, senast på Livgardet före jul. Deltagare och intresserade fyller i en kolumn med kontaktuppgifter på förbundets excelfiler. De får också veta att det blir en helg med försvarsinformation.

Johan Nyström och hans team går också ut till andra frivilligorganisationer, soldater i Hemvärnet, deltidsanställda soldater, GSS/T, sina egna medlemmar och den försvarsintresserade "allmänheten". Då blev det 75 personer som frivilligt ville av-sätta en hel helg för säkerhetspolitik. Efter bortfall deltog 54 på Kavallerikasernen i Stockholm.

Kräver tid

Men hjulen rullar inte av sig själva.

– Det kräver fokuserat arbete att få till en bra helg. All frivillighet kräver tid.

För den senaste kursen i försvarsinformation blev det ingen överraskning att planerad tidsåtgång för marknadsföring och administration sprängdes. Det är mycket som ska göras för att synas och locka i Stockholm.

– Vi har en enorm konkurrens om uppmärksamhet. Stockholmarna har ett mycket stort utbud av aktiviteter att välja bland, det är en uppläst och krävande grupp, att 75 personer anmäler sig är glädjande, säger Johan Nyström.

Vad erbjuder ni?

– Vi säljer kvalitet. De blivande eleverna vet att det blir hög kvalitet. Det visar vi i informationen om kursen. Vi har mycket bra lärare som lägger ned omfattande arbete på sina ämnesområden. Eleverna ska lämna helgen nöjda, upplysta och med fördjupad kunskap om läget i omvärlden, oavsett om det är 25 eller 75 deltagare.

Kvalitetssäkring

En viktig del i framgången är en bra produkt, en bra kurs. Lärarna kommer bland annat från Försvarshögskolan och kan sina ämnen. Men det räcker inte.

– Vi går igenom kursinnehållet. Det ska vara kvalitetssäkrat och aktuellt, ibland dagsaktuellt. Det finns enormt mycket information i både media och forskningsrapporter som måste sorterats och värderas, framställningarna är också viktiga, lärarna arbetar i team för att komplettera varandra, säger Johan Nyström.

Ett ämne som drar är Ukrainakonflikten. Den är major Lars Björk expert på. Han kollar före kurshelgen, vad som senast har hänt i dag och så pratar han om det under kursen. Eleverna får en rejäl dos säkerhetspolitik i en kurs som ska folkförankra försvaret.

Johan Nyström jobbar med lessons learned. Vad gick bra förra kursen och vad gick mindre bra?

Johan Nyström berättar om hur man får deltagare till Försvarsinformation.

– Då upptäckte vi att vi måste lägga mer tid på marknadsföringen, ha en back up om någon råkar bli sjukskriven. Hitta bättre kanaler, och det gjorde vi. Efterarbetet är minst lika viktigt som planeringen.

Ribban upp

En framgångsfaktor är också kursens inramning.

– Kavallerikasernen har trevliga lokaler. På lördagskvällen minglar vi, eleverna får möjlighet att reflektera över vad som sagts, prata med varandra och lärarna. Frivillig rörelsen är en folkrörelse öppen för alla försvarsvänner, vi är försvarets lojalaste fan club, säger Johan Nyström.

På kursen i februari var fyra av tio deltagare tjejer. På Military Weekends är könsfördelningen densamma. Detta är något av en trend. De flesta deltagarna var 30 till 40 år. För deltagarna finns nu försvarsinformation steg 2. Då åker ribban upp. Efter en tredagars kurs förväntas eleverna granska den information som ges om säkerhetspolitik för att inte låta sig luras av informationskrigföring.

Camp Ånn bjuder på skidföre. Under sportlovsveckorna testar ungdomar sina kunskaper under vinterförhållande. Samtidigt spåkar sig överlevare.

TEXT: PER LUNQE

Oscar Östman från Stockholm har sportlov. Då åker han upp till Camp Ånn på den ungdomskurs som ger honom mer snö än vad Mälardalen erbjuder. I instruktören Mikael Jonssons bandvagn är han teckengivare. Han visar med händerna hur kamraterna på tolklinan ska svänga för att inte ramla.

Han ritar en cirkel med händerna, starta. Han drar vänster och höger hand upp och ner. Ekipaget rullar. Fem meter. Tjejen

längst fram på linan ramlar. Nytt försök. 20 meter. Etcetera.

60 ungdomar

Men Mikael Jonsson fortsätter och snart går det riktigt bra, varv efter varv runt den frusna och med ganska hård snö beklädda myren några hundra meter över havet, två kilometer öster om toppen Vallrun. I sydväst reser sig Storsnäs 1463 möh.

– Det är det som är så roligt, att de lär sig, säger Mikael Jonsson.

Det är 60 ungdomar på kurs vid Camp Ånn, den kursgård som Försvarsutbildarna drivit i 100 år. Det är 20 minuter på E14 till Åre, en kvart till Storlien. Här finns det mesta en femton eller artonåring som åker på kurs kan vänta sig. Med mig har jag min trettonåring som tycker om att fotografera.

Det är ju helt otroligt, säger han, hit får ungdomarna åka upp, lära sig en massa saker, få nya kompisar och det kostar inget! Helt otroligt. Trettonåringen kommer att söka sig till en ungdomsavdelning på Södertörn det första han gör när han fyllt femton.

Ens bästa vän

Vädret är som på beställning. Veckan före reportaget regnade det. Under vår tre dygn långa vistelse är det vykortsvackert. Timmarna före avfärden från Ånn tågstation är det snöstorm, 23 sekundmeter.

Bredvid de tre bandvagnarna som drar tolkande ungdomar runt myren visar Morgan Moverare hur man använder en vindsäck.

– Det är ens bästa vän på fjället, säger han.

överlevare

Vädret i fjällvärlden är nyckfullt. Strål-
ande sol och efter någon timme kan det
vara storm. Hade turåkarna i Anaris 1978
haft vindsäckar, hade de inte behövt gräva
med händerna i en decimeter tunn snö för
att ordna vindskydd.

– Vindsäckar är sista utvägen, sätt upp
den på enklaste sätt med skidorna som
stöttor, säger Morgan Moverare.

Metkrok?

Alla här uppe i Jämtland lär sig hur man
klarar sig ute i naturen. För ungdomar
söderifrån är det bara att tacka och ta emot
och lära sig av instruktörerna på kursen.

Samma dags kväll, sitter 60 ungdomar i
en lektionssal på Camp Ånn. Kurschefen
Leif Eriksson förbereder dem på utenatten.
De ska ligga i tält en bit upp mot Vallrun.

– Vad ska man göra först? frågar han.
Händer räcks upp.

– Metkrok, svarar en vaken elev.

Det är förstås bra, men Leif Eriksson
menar att det gör man i jägarförband. Det
är en bit kvar dit. Nu spelar kursen inte
med en sådan hotbild.

Korrekt svar är: Man delar ut stridsställ-
ningar, skottar snö, reser tältet, skriver eld-
postlista, sätter igång elden och snart ligger
alla och har det mysigt till ljudet av en
sprakande brasa i kamin.

Skydd

Mer erfarna är eleverna på överlevnads-
kursen SERE A, vinter. Den leder Martin
Öhagen med fem instruktörer. Eleverna
har gjort barmarkskursen och växlar nu
upp. De bygger skydd av packad snö, på
det sätt som indianerna gjort i nordvästra
Kanada och i Alaska i hundratal år.

Skydden ligger snyggt nära trädgränsen
mot Vallrun. Till natten kommer eleverna
att sussa i behaglig temperatur. De har inte
ätit mycket och jag som fått ett lunchpaket
från Linda Johansson på campen, sätter
mig lite avsidet bredvid Martin Öhagen
och njuter av renklämmor.

Det är första gången Martin Öhagen
ansvarar för denna kurs, han tar vid efter
Torbjörn Groth som var en uppskattad
lärare.

– Jag hade hoppats på sämre väder,
säger Martin Öhagen.

Då hade eleverna fått testa sina förmågor
under bistrare förhållanden. De hade i en
skarp överlevnadssituationen kunnat tänka
att, det här har jag gjort i värre väder.

Själv är jag helt tillfreds med solen.
Mörker, kyla och storm passar bättre för
elever på en överlevnadskurs. ■

Mattis Andersson från Stockholm byter storstadslivet mot överlevnad i Camp Ånn. Foto: Per Lunqe

Efter Köpenhamn:

Forskare varnar för ensamterrorister

När Säpo tvingar Lars Vilks att bo på och flytta mellan säkra platser, säger han att "nu är det slutskojat". Här finns en hotbild efter Köpenhamn. Möten i Karlstad och Göteborg ställs in där Vilks skulle ha framträtt.

TEXT: PER LUNQE

Upplevda terrorhot har nått Försvarsmakten vars anställda bör tänka på vid vilka tillfällen de bär uniform. Uppmaningen kom efter terrordådet i Köpenhamn från ÖB Sverker Göranson när han mötte Sveriges förbandschefer i slutet av februari. Dagen därpå menade Must att det inte finns anledning att låta bli uniformen på väg till eller från jobbet, på resor eller i andra situationer.

Olika uppfattning?

Är ÖB:s oro reell? Och är det rätt att inte Försvarsmaktens anställda syns på stan i uniform? Eller ska i stället Försvarsmakten visa sig mer och ge en bild av styrka, närvaro och trygghet? Finns det något rimligt i ÖB:s uppmaning?

– Det verkar som om ÖB och Must har olika uppfattning här. Men eftersom jag inte vet på vilka grunder de gått ut med dessa uppmaningar är det svårt att kommentera. Men det verkar konstigt att terrorattackerna, riktade mot yttrandefriheten och judar, skulle påverka hotbilden för svenska militärer, säger Magnus Norell, forskare på terrorism och Mellanösternfrågor.

Har det offentliga Sverige nått en punkt där det kapitulerar för upplevda terrorhot?

– Jag tror att det offentliga Sverige, hur det nu ska definieras, inte riktigt vet på vilket ben det ska stå, säger Magnus Norell.

Hade fått effekt

Sverige var före självmordsbombaren, Taimour Abdulwahab, 2010 en skyddad vik i en övrigt stormigt värld. Abdulwahabs

sprängladdningar kunde, om han haft för många att använda dem, dödat uppåt 40 personer enligt Säpo. Om det hade hänt, vilka effekter hade det då fått för den svenska inställningen till terror?

– Dådet kom som en blixtnärskott från klar himmel. Om han lyckats hade det fått stor effekt. Vi hade haft en helt annorlunda debatt, det hade blivit mer polarisering, säger Magnus Ranstorp, expert och forskare på Försvarshögskolan med inriktning på terrorism och kontrterrorism.

Säpo menar att det största hotet utgörs av individer som reser till konfliktvärldar i Syrien och Irak. De kommer tillbaka, stärkta i sin ideologiska övertygelse och med erfarenhet av strid. I Syrien finns, enligt uppgift från Soufan Group i New York, 3 000 individer med hemvist i västländer som rest dit för att delta i kriget. Från Sverige ska upp till 300 rest för att strida eller träna strid, enligt Säpo. Det handlar då om jihad, det heliga kriget. Ska de punktmarkeras när de kommer tillbaka?

– Det finns inte resurser för att punktmarkera alla dessa individer, säger Magnus Norell.

Inrikesminister Anders Ygeman vill skapa en databas som ska visa mönster på flygresor från och till Europa. En sådan skulle ge varningssignaler. Ur rättssäkerhets-

synpunkt har denna databas kritiserats av bland andra Miljöpartiet. Den skulle inkräkta på resenärernas integritet. Drivs vi in i ett samhälle där det i terrorns namn blir en större och större övervakning av medborgarna? Och är den rättfärdigad?

– En sådan databas kommer inte åt grundproblemet, men kan möjligen underlätta spaning och att förhindra brott. Men det finns ju redan instrument för att se resmönster, säger Magnus Norell.

Exceptionell situation

Säpo sa i början av januari att det då inte fanns någon konkret information om planer på attentat mot svenska mål, liknande det i Paris. Det var före Köpenhamn. Hur lätt eller svårt hade det varit att få fram information om gärningsmannen Omar El-Hussein och hans planer?

– Väldigt svårt om man inte redan hade information i förväg. Men inte ens när polis och, eller säkerhetstjänsten känner till de blivande förövarna finns det garantier, vilket Parisattentaten visar, säger Magnus Norell.

Ett mardrömsscenario för Säpo med ensamterrorister?

– Det kan tyckas så. Säkerhetstjänsten har mycket att göra. Det är en exceptionell situation, säger Magnus Ranstorp. ■

Vänstra bilden: Magnus Norell anser att det är svårt att punktmarkera alla. Foto: Privat

Högra bilden: Magnus Ranstorp hävdar att det är en exceptionell situation. Foto: Tor Johnsson

Påverkanskampanjer och psykologiskt försvar

Användning av informationsarenan för att uppnå en stats mål och syften är en väl prövad och effektiv metod som har använts under lång tid. Det ryska agerandet i konflikten i Ukraina visar tydligt på användning av information som maktmedel där bilden av kriget är avgörande för att nå framgång.

TEXT: FREDRIK KONNANDER
FOTO: JOHAN LUNDAHL

Det ryska agerandet i Ukraina har av vissa kallats för hybridkrigföring eller icke-linjär krigföring men handlar ytterst om en effektiv samordning av en stats maktmedel för att uppnå sina mål och syften. Informationsmaktmedlet spelar här en avgörande roll.

Informationsarenan kännetecknas av ett stort antal offentliga, privata och enskilda aktörer med skilda intressen som verkar bl.a. för att informera och påverka individer, beslut och opinioner. Teknikutvecklingen och sociala medier har gett den enskilda individen möjlighet att verka som effektiv opinionsbildare. Hastigheten i informationsspridningen är mycket hög vilket ställer nya och höga krav på både media och informationskonsumenten.

På informationsarenan råder ett permanent konflikttillstånd vilket för psykologiskt försvar innebär att verksamheten behöver bedrivas kontinuerligt. Detta ställer bl.a. krav på att ständigt följa utländsk informationsverksamhet som kan riktas mot Sverige i syfte att påverka svenskt beslutsfattande och opinionsutveckling.

För att bedriva psykologiskt försvar mot främmande makts påverkanskampanjer krävs förmåga att identifiera, förstå och möta dessa. Tvärssektoriella konsekvensanalyser som belyser målen för Sveriges säkerhet måste stå i centrum för verksamheten.

MSB verksamhet inom psykologiskt försvar riktas mot perspektiven identifiera, förstå och möta.

Identifiera

Identifiera-perspektivet innebär åtgärder för att säkerställa informationsförsörjning

för att tidigt kunna detektera påverkanskampanjer mot Sverige.

En antagonists påverkanskampanjer kan komma att ställa krav på utveckling av underrättelseförmågor för att även identifiera dolda påverkanskampanjer där en antagonist använder sig av förnekbara åtgärder för att påverka svensk opinion och beslutsfattande.

Förstå

Förstå-perspektivet är den process där påverkansanalys genomförs för att bedöma om, hur och varför påverkanskampanjer är riktade mot Sverige eller svenska intressen. Påverkansanalys skapar förståelse för hur information används som enskilt maktmedel eller som en integrerad del av andra maktmedel för att påverka beslutsfattande och opinion.

Påverkansanalys sker idag integrerat med MSB operativa uppdrag och fokuserar på

att identifiera konsekvenser för Sverige, våra intressen och målen för Sveriges säkerhet.

Möta

Grunden för att möta påverkanskampanjer ligger i den enskilde individens förmåga att navigera i informationssamhället och att själv kunna identifiera sann, missvisande och falsk information. Denna förmåga måste skapas i unga år och kontinuerligt utvecklas bl.a. med stöd av det svenska utbildningssystemet. Ett sunt källkritiskt tänkande mot all information är det psykologiska försvarets första försvarslinje.

I möta-perspektivet ligger även åtgärder som möjliggör självständiga och granskande media som har förmågan att förmedla saklig och korrekt information oavsett omvärldsläge. MSB stöd till detta ligger inom området medieberedskap och samverkansforumet Mediernas beredskapsråd. ■

FAKTA

MSB

Psykologiskt försvar har i Sverige handlat om att ge medborgarna kunskap om försvar och säkerhetspolitik, att säkerställa att medierna kan fungera och att myndigheter kan kommunicera med medborgarna i krig.

Inför och under höjd beredskap kan all genomtänkt samhällskommunikation betraktas som en del av det psykologiska försvaret. Samordningen av arbetet med psykologiskt försvar har hanterats som en civil myndighetsuppgift sedan 1950-talet.

Syftet har ytterst varit att säkerställa den svenska befolkningens försvarsvilja och motståndskraft mot påtryckningar och desinformation från motståndaren, inom ramen för ett – så långt det är möjligt under dessa extrema förhållanden – demokratiskt, öppet samhälle, med åsiktsfrihet och fria medier. Ingen censur ska förekomma.

Försvarsmakten

I Sverige har Försvarsmakten ett förband för psykologiska operationer (psyops)

vilket är en av Försvarsmaktens nyaste förmågor som byggs upp av både militär och civil personal med olika bakgrunder.

Personalen vid 10:e psyopsförbandet är officerare, soldater och civilanställda med varierande bakgrund. Viktiga kompetenser bland personalen är bland annat marknadsföring, kommunikation, psykologi, sociologi, antropologi och analys.

Försvarsutbildarna

Inom Försvarsutbildarna finns ett förband med psykologiska operationer som särskilt intresseområde.

Syftet med Psyopsförbundet är att vara ett nätverk och en kompetensresurs inom psykologiska operationer samt relaterade intresseområden. Psyopsförbundet är ett rikstäckande förband inom Försvarsutbildarna med medlemmar som arbetar inom bland annat Försvarsmakten, relaterade myndigheter och frivilligorganisationer samt andra med ett personligt intresse för psyops.

FS24 med personal från P7 övar på Gotland 2012. Markstridsförband blir ett av de förband som kommer att behövas på ön, menar Karlis Neretnieks. Foto: Daniel Klintholm / Combat Camera / Försvarsmakten

Alla gillar Gotland

– men vad får det kosta att försvara ön och vilken är den bästa mixen?

Gotland – en ö som ska försvaras eller inte? Generalmajor Karlis Neretnieks menar att Gotland skulle bli ett förstahandsmål om Ryssland avser angripa Baltikum.

TEXT: PER LUNQE

Sverige och Gotland anses av många bedömare representera ett säkerhetspolitiskt underskott i Östersjöregionen. Är det så fortfarande? Frågan går till Karlis Neretnieks.

– Underskottet har snarare förstärkts. Spänningen i Östersjön är mycket starkare nu, med rysk upprustning och ökad rysk militär verksamhet. Det finns också fler förband i Östersjöområdet, nu än då. Det som var lite bekymmersamt i början av 2000 har blivit mycket bekymmersamt, säger Karlis Neretnieks.

Fler övningar

Borta från Gotland är kustartilleri, luftvärn, artilleri och Gotlandsbrigaden. Kvar

är en hemvärnsbataljon med tillhörande utbildningsgrupp, ett fåtal personer på FM Log, ett fåtal Jas Gripen som landar och startar för incidentberedskap och 14 förädsställda stridsvagnar.

– 14 stridsvagnar utan personal, säger Karlis Neretnieks.

Han menar att militär närvaro på ön måste återetableras och att det ska vara en kombination av markstridsförband, kustrobotförband och luftvärn. Nu har övningsverksamheten ökat. P7 med personal till FS24 tränade förbandsskjutning på Gotland 2012. Livgardet övade där 2013. Förra året övade Amf1 och P4. 2013 kraftsamlade Ryssland med 70 000 soldater och sjömän under Zapad 13. Svenskt flyg övade med Finland och Nato i mitten av februari.

Vad betyder övningar i Östersjön?

– Våra och Natos övningar är en marker- ing, vi har noterat vad Ryssland gör. Men det är för små övningar för att de ska ha någon påtaglig betydelse för öns försvar eller situationen i Östersjön.

Brittisk oro

Karlis Neretnieks blev förra året inbjuden till brittiska underhuset och deras försvarskommitté för att prata om säkerhetsläget i Östersjön.

– Parlamentsledamöterna var kunniga och samtidigt djupt oroade över situationen.

De tryckte sedan en rapport i skuggan av Krim och Ukraina, där Karlis Neretnieks citeras: ”Om Ryssland bestämmer sig för att använda svenskt territorium, till exempel Gotland, skulle det kraftigt begränsa Natos möjligheter att skydda de baltiska staterna.”

Hur sannolikt är det att Ryssland bestämmer sig för det?

– Skulle det uppstå en allvarlig kris, en konflikt i Östersjöområdet där Ryssland är inblandat, då är Gotland sannolikt ett förstahandsmål, säger Karlis Neretnieks.

När ska ön försvaras?

Är det möjligt att avgöra när ett krig börjar? När en kris övergår i väpnad konflikt med en annan stat?

– Det kan vara mycket svårt. Det är ett problem som vi delar med Nato. När utlöses artikel 5 då hela Nato ska försvara ett medlemsland? När ska Gotland försvaras genom att vi påbörjar militära operationer mot en annan stats territorium och det landets militära resurser, i luften, på havet och på land?

Karlis Neretnieks tecknar ett, som han ser det, troligt scenario: När är Sverige angripet och hur börjar ett angrepp? Är det när oidentifierade personer utför sabotage och våldsdåd? Är det när en oidentifierad ubåt sänker ett svenskt örlogsfartyg? Är det när ett civilt och falskflaggat ro-ro fartyg löper in i en hamn på Gotland och börjar lasta av militär utrustning? Är det när reguljära förband luftlandsätts på Visby flygplats? När kan vi med säkerhet hävda att det är en viss stat som börjat ett krig mot Sverige?

Någon gång måste ändå ett beslut fattas att med vapenmakt försvara Sverige?

– Ja. Men vi har ingen aning om hur lång förvarning vi kan komma att få och hur en eventuell konflikt kommer att börja. Risken är stor att såväl Sverige som Nato kommer att vara sena i starten, säger Karlis Neretnieks.

– Därför vill jag ha en permanent militär närvaro på Gotland, säger han och

måttar en ungefärlig kostnad. En miljard kronor för att bygga infrastruktur och en miljard om året i driftskostnader.

Nu kommer många att tänka, han ropar vargen kommer.

– Den risken finns. Men någon måste säga det. Winston Churchill var poliskt utfrys från 1936 till 1939 när han pratade om Tysklands upprustning och ambitioner.

I Karlis Neretnieks värld finns ett riktigt mardrömsscenario.

– Jag tror att ett av Rysslands viktigaste mål är att bryta upp Nato som allians.

Då, menar Karlis Neretnieks att Ryssland skulle kunna ta en del av Sverige, Gotland, i djupaste fredstid. Det skulle vara enkelt och då hamnar Baltikum i en svår sits. Nato kan i ett sådant läge knappast försvara baltländerna, mot ryska Iskander och S-400-robotar på Gotland. Ryska påtryckningar mot Estland, Lettland och Litauen kan tvinga dem att böja sig för ryska politiska krav – det utan att de är invaderade.

– Ett litet isolerat angrepp mot Sverige kan leda till att Nato förlorar sin trovärdighet. Något storkrig kommer inte att utlösas. Nato är inte angripet, men Sverige är det.

Tar regeringen och riksdagen en risk här?

– Det är en stor säkerhetspolitisk risk.

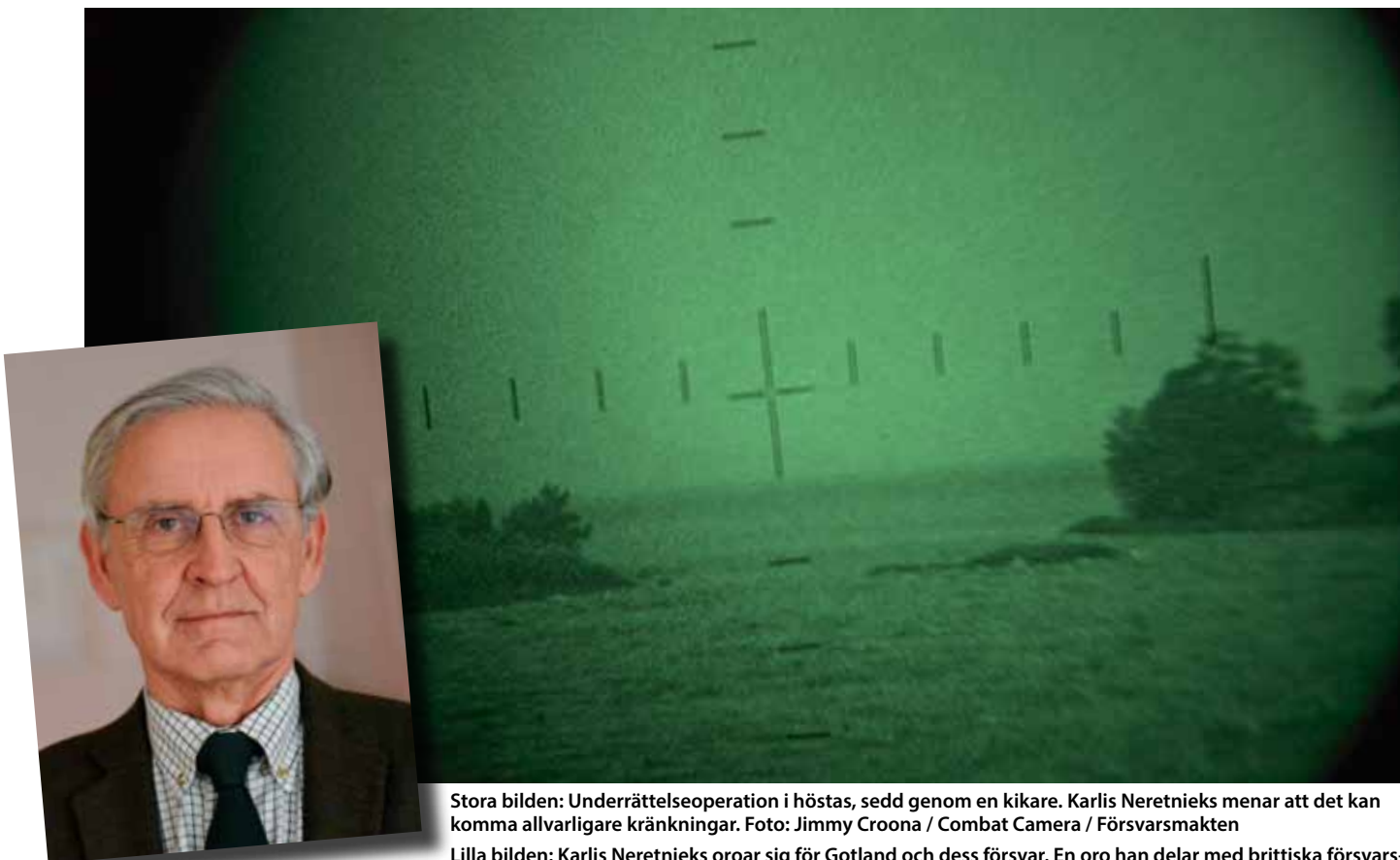
Det finns ingen annan enskild del av Sverige som har samma betydelse för vår

säkerhet som Gotland, säger Karlis Neretnieks.

En central del i den kommande försvarspropositionen handlar om Gotland, erfar Svenska Dagbladet: "Ett framskjutet luftstridsförsvar med avancerade mark- eller fartygsbaserade luftvärnssystem och stridsflyg är viktiga ingredienser för att skapa en eftersträvarsvärd handlingsfrihet och möjliggöra operationer i regionen. Gotland är i detta avseende av särskild betydelse."

– Det är utmärkt att regeringen lyfter fram Gotlands stora betydelse för Sveriges och Östersjöområdets säkerhet. Det är dock viktigt att det inte bara leder till kosmetiska åtgärder. På Gotland krävs en permanent närvaro av flera olika vapensystem, inte bara luftvärn "en svala gör ingen sommar", säger Karlis Neretnieks och fortsätter:

– Det behövs en mix av kvalificerade markstridsförband, långräckviddiga luftvärns- och sjömålsrobotar samt nödvändiga logistik- och ledningsresurser. Utan en sådan mix uppstår det luckor som en angripare kan utnyttja, risken är stor att man inte får ut någon effekt av det enskilda system som man valde att satsa på – bortkastade pengar. I värsta fall leder det till en känsla av falsk säkerhet och risk för fatala felbedömningar i händelse av en kris i vårt närområde. ■

Stora bilden: Underrättelseoperation i höstas, sedd genom en kikare. Karlis Neretnieks menar att det kan komma allvarigare kränkningar. Foto: Jimmy Croona / Combat Camera / Försvarsmakten

Lilla bilden: Karlis Neretnieks oroar sig för Gotland och dess försvar. En oro han delar med brittiska försvarsutskottet. Nu visar även svenska regeringen oro. Foto: Per Lunqe

AMOS blev det intet av men nu vill den politiska ledningen förnya bataljonsartilleriet och satsa på bandgående granatkastarfordon.

Lilla bilden till höger: Kapten Joakim Dahlbom från Luftvärnsregementet stöttar Markstridsskolan i arbetet med renoveringen av luftvärnskanonvagn 90.

Nytt fordonsburet bataljonsartilleri

Försvarmakten vill fortsätta studier av tre lösningar

Försvarmaktens Markstridsskola vill fortsätta att studera tre möjliga lösningar för nytt bataljonsartilleri i form av fordonsburna granatkastare. Det framgår av en utredning som nu presenterats till Försvarmaktsledningen.

TEXT OCH FOTO: STEFAN BRATT

De tre lösningar som Markstridsskolan vill fortsätta studera är en huv med manuell hantering och med rekylrande vapensystem, en lösning med luckor med hydraulisk öppning samt en tornlösning (som finska AMOS eller Nemo).

En lösning med torn ger ett mer heltäckande skydd och ger också möjligheten att skjuta direktriktat, men bedöms vara dyrare att integrera och anskaffa.

Samtidigt närmar sig också försvarsbeslut 2015. I de prioriteringar som ÖB föreslagit till Förvarsdepartementet finns inte det nya bataljonsartilleriet med förrän på lägre nivåer av den materielförnyelse som ÖB vill genomföra. Förvarsberedningen å sin sida har varit mer tydlig i sin rapport med att en förnyelse av det svenska bataljonsartilleriet, läs tolv centimeters granatkastare varav det äldsta systemet infördes under 50-talet, är högst nödvändig.

Nuvarande bataljonsartilleri består av två plutoner med vardera tre 120 millimeter granatkastare m/41.

Försvarmakten presenterade också en egen utredning redan 2012 som belyste vikten av att tillföra fordonsburet granatkastarsystem till de mekaniserade bataljonerna. Motiveringen är att mekaniserade bataljoners huvudstridssätt är uppsutten vagnstrid och under sådan strid är det inte möjligt att genomföra kontinuerligt understöd med granatkastare grupperad på fast mark.

Max fem personers servis

– Fortfarande är läget ovisst när det gäller fortsättningen för fordonsmonterad granatkastare. Det som kan ses positivt är att det verkar finnas en politisk majoritet för att en ökning av förvarsanslagen och Försvarmaktens förmågor under förvars-

beslutsperioden 2016-2019, konstaterar Joakim Lewin, funktionsansvarig för indirekt eld vid System – och produktionsledningen (SPL) inom FMV.

I avvaktan på försvarsbeslutet slutför FMV de studier som påbörjats och ser till att underlag finns så att ett projekt snabbt kan startas, förklarar Lewin.

Några exempel på krav som måste uppfyllas av kommande leverantör är till exempel att granatkastarsystemet skall kunna skjuta den svenska portföljen av 120 millimeter ammunition (till exempel Strix), integreras med ett bataljonslednings- och eldledningssystem samt betjänas av en besättning bestående av maximalt fem personer.

Klar för renovering

Om företrädarna för granatkastargebitet inom armén går i väntans tid på beslut är det mera framåt för de som använder arméns enda kvarvarande luftvärnssystem, luftvärnskanonvagn 90 (Lvkv 90).

Redan i början av förra året fattade regeringen beslut om att beställa renovering och modernisering av stridsfordon 90-familjen.

Ett extra välkommet besked i Örnköldsvik med tanke på att tillverkaren Hägglunds kort tid före regeringsbeslutet fått besked om att en förväntad stororder från Kanada inte skulle bli av.

I första läget fick Försvarsmakten regeringens klartecken att renovera en betydande del av de cirka 400 stridsfordon 90 som finns. Renoveringen innebär att stridsfordonsfamiljen där Lvkv är en av varianterna förblir operativt till minst år 2030.

Lite grus i beställningsmaskineriet blev det dock i somras då det stod klart att hela upphandlingen måste göras om. Ett faktum som försenar renoveringsprocessen med ungefär ett år. FMV genomför nu under våren 2015 en förnyad upphandling.

– Efter förseningen är nu inriktningen att renoveringen beställs av FMV hösten 2015, med leverans av renoverade stridsfordon under tidsperioden 2017-2022. Antalet stridsfordon 90 kommer också att minskas då stridsvagn 122 återinförs i våra mekaniserade bataljoner, berättar kapten Joakim Dahlbom från Luftvärnsregementet i Halmstad.

Han har arbetat med lvkv-systemet sedan införandet 1998 och stödjer idag Markstridsskolan i vidareutvecklingen av systemet.

Ska skjuta under framryckning

I dag ingår fyra vagnar i den lvkv-pluton som understöder stridsfordonsbataljonen med huvudsyften att bekämpa transport-

flygplan, helikoptrar och attackflygplan (Close Air Support, CAS).

Avsikten är att ett antal svagheter i det nuvarande systemet som till exempel begränsad förmåga till observation och skjutning under framryckning samt att systemet inte kan ta del av luftvärnets övriga nätverk av sensorer, nu ska åtgärdas i samband med kommande renovering.

– Prioriterade åtgärder för lvkv 90-renoveringen är bland annat att upgradera sikte, rikt- och vapensystem för att kunna observera och skjuta under fram-

ryckning. Det innebär ett gyrostabiliserat system, som lvkv 90 i dag saknar i jämförelse med övriga stridsfordon 9040, förklarar Dahlbom.

En annan prioriterad åtgärd är att tillföra förmågan att kunna motta och sända mälldata.

– Mälldata från exempelvis Underrättelseenhet 23 (UndE 23) kan ge ökad förvarning och mälldata på mindre mål, exempelvis UAV:er. Samtidigt kan behovet av att alltid sända med egen spaningsradar minskas. ■

Hemvärnsförsök slutförs

I slutet av förra året berättade Försvarsutbildaren om det pågående försöket vid Dalregementsgruppen med granatkastarpluton inom hemvärnets insatsbataljoner.

Nu har ledningen för hemvärnsgruppen fått besked från Försvarsmaktens ledning att försöket ska fullföljas och inte avbrytas. Ett tag fanns en farhåga om att Försvarsmaktens ekonomi skulle medföra att försöket fick avbrytas.

– Vi fick i början av året beslut om att försöket med granatkastarpluton ska fullföljas med stöd av Markstridsskolan, vilket innebär att vi skjuter skarpt för

första gången inom Hemvärnet i mitten av april, berättar överstelöjtnant Mikael Lundin, chef för Dalregementsgruppen i Falun.

En månad senare genomförs en krigsförbandsövning. I höst är planerna att delta i MSS övning i Älvdalen tillsammans med andra granatkastarplutoner.

– Hittills har vårt försök fungerat alldeles utmärkt och förbandet har visat mycket god förmåga till snabb och varaktig inläring, säger Mikael Lundin.

TEXT OCH FOTO: STEFAN BRATT

Rysslands militära styrka exponeras för världen i samband med paraden på Röda Torget. Foto: Kojoku / Shutterstock.com

Ryskt bokslut

2014 kan den ryska försvarsmakten se tillbaka på sex år av reformering. Samtidigt kan konstateras att lika lång tid återstår innan de mål som sattes upp 2008 är uppfyllda. 2008-2014 har förmågeutvecklingen kunnat bedrivas i ett relativt lugn och något som i begränsad omfattning uppmärksammas och följs av omvärlden. Efter februari 2014 är så inte fallet.

TEXT: JÖRGEN ELFVING

Annekteringen av Krim och utvecklingen i Ukraina under 2014 visar ånyo att den ryska politiska ledningen är beredd att använda militära medel för att nå politiska mål. Detta jämte

det under senare tid mer aktiva ryska uppträdandet i Östersjöområdet, vilket lett till ett antal incidenter, visar på en ökad förmåga hos ryska försvarsmakten samt att den reform som inleddes 2008 helt eller delvis har haft framgång. Dock genomfördes Krimoperationen med en begränsad styrkeinsats av förband med en högre förmåga än den ryska försvarsmakten i allmänhet varför operationen inte är representativ med avseende på de ryska väpnade styrkornas förmåga generellt sett.

Bilden av förmågeutvecklingen under 2014 är att den, liksom under föregående år, har bedrivits målmedvetet och parallellt inom olika områden som ledning, organisationsutveckling, materielltillförsel, bemanning, utbildning och övningsverksamhet. Den officiella bilden av den ryska försvarsmaktens utveckling är att denna i allt väsentligt sker enligt plan, ställda mål nås och i vissa

fall t o m överträffas de. Otvivelaktigt har de ryska väpnade styrkornas förmåga ökat sedan 2008, men vid sidan av den officiella bilden förekommer uppgifter som antyder att det finns problem.

Strategisk och operativ ledning

Under året har ledningssystemet på nationell och operativ-strategisk nivå utvecklats genom organiserandet av Ryska Federationens nationella centrum för ledning av försvaret resp organiserandet av ett femte operativt-strategiskt kommando med ansvar för Arktis, OSK Nord. Det bör också noteras att under 2014 har den civil-militära samverkan och samordningen utvecklats i betydande grad.

Det nationella centrat var i försöksdrift från mars 2014 och invigdes officiellt 1 december. Förutom detta invigdes också 18 december motsvarande centrum på

regional nivå i Ekaterinburg i Centrala militärområdet samt 17 december marinens ledningscentral i St Petersburg som anges vara en del av det nationella centrat för ledning av försvaret. I och med detta har embryot till en ledningskedja från högsta till lägsta nivå som skall vara fullt utbyggd 2017-2018 skapats.

OSK Nord sattes upp 1 december 2014 med Norra marinen som grund och har underställt förband vilka tidigare ingått i Västra, Centrala och Östra militärområdet. Något som antyder att det nya operativa-strategiska kommandot kommer att ha ansvar för Rysslands norra kustområden och Arktis från norska gränsen till Berings sund.

Hangarfartyget Krim och arktiska brigader

De organisationsförändringar som noterats under året har i huvudsak omfattat Södra militärområdet, där Krim förvandlas till ett "hangarfartyg", samt utvecklingen av luftlandsättningsgrupperna (VDV), marininfanteriet samt uppsättandet av arktiska brigader.

I början av augusti 2014 uppgavs att personalstyrkan i luftlandsättningsgrupperna intill 2019 avsågs att utökas till 72 000 man, ungefär en fördubbling jämfört med idag. En uppgift som senare dementerades av chefen för VDV. Dock verkar det som beslut ändock tagits om en utökning och att uppsättandet av ett tredje luftburet resp ett fallskärmsregemente vid VDV:s divisioner inletts.

De arktiska brigaderna med förmåga att kunna uppträda i den extrema miljön i Arktis och där antalet uppgetts vara två, har sedan några år tillbaka sagts vara under uppsättande. Under senare delen av 2014 och tidigt 2015 har uppgifter om de arktiska brigaderna varit frekvent förekommande, men i många fall motstridiga. De förband som är aktuella i sammanhanget är;

- MekB 80, Alakurtti, som för när är under uppsättande vilket skall vara slutfört till slutet av mars.
- MekB 200, Petjenga, som 2012 underställdes Norra marinen och nyligen har uppgetts att brigaden är i slutfasen av omorganisationen till en arktisk brigad.
- MekB?, Jamalo-Nentsiens autonoma okrug, sätts möjligen upp under 2016.

Den betydelse Ryssland tillmäter Arktis framgår också av det faktum att marininfanteriregementet i Petjenga omorganiseras till brigad och därvid bl a utökats med en marininfanteribataljon jämte underhålls- m fl förband.

Pansar och personal

Materieltillförseln har i likhet med föregående år varit av relativt modest omfattning och i huvudsak omfattat moderniserad materiel av sovjetiskt ursprung. Bland den materiel som tillförts under året enligt officiella uppgifter utgörs bl a av 38 interkontinentala ballistiska robotar, 2 brigaduppsättningar av markroboten Iskander-M, 294 moderniserade stridsvagnar (T-72BZ), cirka 5 000 fordon, 142 flygplan, 135 helikoptrar och 179 UAV-system. Målen avseende volymer av olika materielslag, tillförsel av och tillgänglighet till materiel, är i gammal god tradition i flera fall överuppfyllda där vissa av de i redovisade uppgifterna är tveksamma.

I slutet av 2013 uppgavs att försvarsmakten var bemannad till 82 %, d v s cirka 820 000 man. För 2014 har målet satts till 95-100 % och 19 december redovisades en nivå av 95 %, 950 000 man, d v s målet för 2014 har nåtts om än knappt. Utgående från de uppgifter om personalvolymer som redovisats bedöms att den ryska försvarsmaktens framtida styrka vid utgången av 2014 uppgick till cirka 850 000-900 000 man. Under 2014 har en målmedveten satsning gjorts för att rekrytera kontraktsanställda där över 90 000 rekryterats. Detta till trots behålls värnplikten och 2014 inkallades totalt cirka 300 000, men där dessa från hösten 2014 kan välja mellan ett års värnplikt eller minst två års kontraktsanställning. Något som sannolikt ter sig lockande mot bakgrund av att kontraktsanställning erbjuder bättre tjänstgöringsförhållanden.

Bilden av inkallelser av reservister under hösten 2014 är att dessa varit mer omfattande än under föregående år vilket antyder att händelseutvecklingen i Ukraina kan ha utövat inflytande på volymer och kategorier av inkallade liksom genomförandet av repetitionsövningarna.

Under 2014 har utbildnings- och övningsverksamheten året varit intensiv och enligt vad försvarsministern redovisade 1 december har planerna för 2014 uppfyllts. Under året har också vad som introducerades 2013, överraskande inledda övningar, varit frekvent förekommande.

Vostok-2014 och andra övningar

Övningsverksamheten bedöms mot bakgrund av händelseutvecklingen i Ukraina periodvis ha genomförts för att ha en option att kunna ingripa militärt eller ge sken av förberedelser för detta i syfte att utöva press på den ukrainska politiska ledningen. Del av övningsverksamheten har också genomförts som ett svar på NATO:s övningsverksamhet, bl a NATO-övningarna

Saber Strike och Baltops.

Antalet stridsskjutningar och eldexercisövningar har från 2013 till 2014 ökat med drygt en tredjedel vilket inte är helt orimligt då tilldelningen av ammunition för utbildningsändamål femdubblades till följd av erfarenheterna efter övningen i juli 2013 i Östra militärområdet.

Ett nytt inslag i utbildnings- och övningsverksamheten är en omfattande tävlingsverksamhet vars värde för förmågeutvecklingen bedöms som tveksam.

Under 2014 har två större övningar genomförts, Vostok-14, 19-25 september och en överraskande inledd övning i månadsskiftet februari/mars som till sin omfattning tangerade Vostok-2014.

Vostok-2014, med ett deltagarantal av 155 000 man, skiljer sig från andra större övningar under senare år. Två veckor innan genomfördes övningar med sambands- och underhållsförband vilka följdes av en överraskande inledd övning 11-18 september. Detta innebär att Vostok-2014 kunde igångsättas utan större mått av förberedelser som har varit fallet vid tidigare övningar av liknande art och de facto varade från 11 till 25 september.

2015 avgörandets år?

2014 kan vad avser förmågeutveckling ses som en brytpunkt på grund av det förändrade omvärldsläget. De sanktioner som riktas mot Ryssland med anledning av annekteringen av Krim och utvecklingen i Ukraina är en faktor som kan komma att utöva inflytande på de ryska väpnade styrkornas fortsatta utveckling. Likaså utvecklas den ryska ekonomin inte enligt vad man tidigare bedömt. Detta innebär att den fortsatta förmågeutvecklingen kan komma att bromsas upp även om de ryska försvarsutgifterna för 2015 uppgår till rekordartade 4,7 % av BNP.

Inriktningen av den fortsatta utveckling kommer sannolikt att framgå i den vitbok om försvarsmakten som skall publiceras våren 2015 liksom av två styrdokument som skall fastställas under året, det statliga rustningsprogrammet för perioden 2016-2025 resp plan för försvaret av Ryssland för perioden 2016-2020.

Sammanfattningsvis kommer vad som sker under 2015 inom den ryska försvarsmakten att vara av större intresse än tidigare år. Inte minst beroende på att ett antal materielobjekt som varit under utveckling – Stridsfordonen Armata, Kurganets-25, Bumerang och artilleripjäsen Koalitsija-SV – skall visas för en bredare publik, bl a vid segerparaden i Moskva 9 maj. ■

Rekryter under GMU vid Arméns jägarbataljon. 2016 blir de anställda först efter hela grundutbildningen.

Foto: Jimmy Croona / Combat Camera / Försvarsmakten

Lilla bilden: Vi siktar på en ny grundutbildning till sommaren 2016, säger överste Peter Tagesson. Foto: Per Lunqe

Ny grundutbildning ska ge mer tid

Den mer omfattande grundutbildningen är på gång och Försvarsmakten väntar på beslut från Regeringen.

TEXT: PER LUNQE

Försvarsmakten har återkopplat Försvarsberedningens mål om längre sammanhängande utbildning för rekryter. Regeringen väntas fatta beslut för sommaren. En ny förordning betyder att FM kan sätta planerna i verket.

– Tidigast sommaren 2016 kan den nya grundutbildningen börja. Innan dess ska förbanden planera. Kursplaner ska tas fram. Regelverk ska ses över. Rekryteringen ska börja i höst, säger öv Peter Tagesson på Försvarsmaktens Produktionsavdelning för utbildning.

Arbetsbetsreglerad

I Försvarsberedningens rapport från förra våren uttrycktes frågetecken för GMU, bland andra ett lågt uttag av tid under den befattningsutbildning som följde på GMU.

– Eftersom rekryten anställdes efter godkänd GMU, blev fortsättningen arbetsbetsreglerad.

Det betyder att det effektiva tidsuttaget per vecka minskade med 25 till 50 procent jämfört med GMU:n. Utbildningsmålen

måste då också minskas, vilket också minskar den operativa förmågan i kontraktsförbanden.

Vad kallar ni den nya utbildningen som planeras?

– Arbetsnamnet är den nya grundutbildningen.

Rekryt hela vägen

Rekryterna kommer att vara rekryter inte bara under de tre första månaderna, utan under hela utbildningen beroende på målet med denna. Är siktet inställt på att bli gruppchef är det tolv månader, för en soldat är det nio månader och för en hemvärnsman fyra till sju månader.

– Den som gör tolv månader kan förutom att bli gruppchef, välja att bli specialist. Jag menar att utbildningen kommer att bli mycket attraktiv, säger Peter Tagesson.

Snabbt in i plutonen

Fördelarna är många, förutom att grundutbildningen ska bli mer kostnadseffektiv ger den också möjligheter att fördela den fysiska belastningen på rekryten under längre tid.

Det här påminner om värnpliktsutbildning?

– Ja. Inte bara i tid utan även genom att rekryten utbildas i det system han eller hon ska in i.

Tanken är att rekryten snabbt ska in i gruppen, plutonen och kompaniet.

– Om vi har en förare i ett stridsfordon 90, så övas han eller hon med vagnchef och skytt. De samverkar med skyttegruppen som sitter upplastad bak.

Grundtanken med den nya grundutbildningen är att soldaten efter denna ska vara utbildad och klar att gå in i en krigsförbandsbefattning.

Repetitionsövande soldater i tillägg

Behovet av soldater är stort vilket ställer krav på utbildning. 2014 utbildades 2 300 rekryter vid GMU, som mest har det under ett år varit 3 500. Målet är 5 400 GSSK och 10 000 GSST.

– Förbanden är i stort sett uppfylla, säger Peter Tagesson.

ÖB har genom Försvarsdepartementet fått möjlighet att kalla in värnpliktsutbildade soldater och befäl till krigsförbandsövningar. Bäst före datum på dem är tio år efter avslutad värnplikt eller för dem som haft anställning tio år efter senast genomförda tjänstgöring. Under kommande KFÖ:er får de friska upp sitt kunnande genom befattningsutbildning för att under resten av tiden lösa uppgifter inom förbandet. De går då sida vid sida bredvid kontinuerligt och tidvis anställda soldater. ■

Sjukvård, Military Weekends, GU-F:ar och mycket annat i Region Syd

Ungdomsavdelningen i Halland visar under en rekryteringshelg hur man gör upp eld, en helg bland många där Region Syd har verksamhet.

Vad händer i region Syd? Vad gör Försvarsutbildarna i Skåne, Blekinge, Halland, Småland och Västra Götalands län? Utbildningsledaren Ulf Hammarlund svarar.

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

I höstas var det upptakt på Tylebäck i form av ett regionalt samordningsmöte. Deltagarna vässade planerna inför kurserna. Bland dem märktes en kurs i krigsförbandsplanering och instruktör skyddsvakt. Krigsförbandsplaneringskursen genomfördes tillsammans med instruktörer från HvSS. Eleverna är ämnade för kompani- och bataljonsstaber.

Ett uppsving

I Skåne fortsatte satsningen på sjukvårdare. Grundkurs 1 och 2 genomfördes på Falsterbo kursgård liksom gruppchefsutbildning för sjukvårdare och komplettering för sjukvårdare som varit med några år.

Hur går det med det nya sjukvårdsuppdraget?

– Jag tycker att det sitter bra, både med utbildningen och bemanningen av befattningarna i hemvärnsförbanden. Det känns som ett uppsving, säger Ulf Hammarlund.

Under hösten genomfördes 15 regionala kurser i region syd. Flera fulltecknades snabbt, en av dem var Minmedvetenhet.

– Den gick på Ing2 i Eksjö med stöd av SWEDEC. Eleverna lärde sig hur man uppträder i miljöer med minhot. Det var ammunitionslära, varningsanordningar och kunskap om IED:er. Eleverna fick prova på pikning. Mycket uppskattat.

Kraftsamling på Tylebäck

I slutet på november genomfördes tre kurser och två planeringsmöten på Tylebäck under en och samma helg.

– Har aldrig varit med om en sådan kraftsamling på regional nivå.

Ulf Hammarlund och kollegorna, Lennart Bengtsson med flera, tänkte till innan och funderade på hur fler helgkurser skulle kunna genomföras på ett rationellt sätt.

Kurserna var Fälthygien, Försvarsinformation steg 2 och Rekrytering. Samtidigt gick en kurs för Hallands ungdomsavdelningar på Lv 6. Därutöver träffades regionala resursgruppen i Halland liksom förbundsstyrelsen för Miljö och hälsa.

Bra idé att kraftsamla?

– Definitivt. Det här konceptet ska vi ta tillvara, säger Ulf Hammarlund.

Fler MW

Military Weekends fortsätter och drar elever. Region syd genomförde fem i höstas och det blir fler. Fem är planerade under våren i Halmstad, Skövde, Sätenäs, Borås och Kalmar.

– Vi hoppas förstås få genomföra fler.

Och det går riktigt bra att samverka med garnisonerna. De känner att de har nytta av en Military Weekend. Det har ju vi också så det blir en win-win.

För 2015 har förbunden i region syd haft uppstart på ett möte i början av året.

– Vi har utvecklat tidigare uppdrag och kommer att se till att utbildningarna och kurser genomförs med hög kvalitet.

Trycket är större

Kurser som planerades var bland annat två GU-F:ar i Göteborg och Bohuslän-Dal.

– Vi strävar efter regional rekrytering, men eleverna kommer från hela landet.

Känner du att det säkerhetspolitiska läget i Europa påverkar intresset för era kurser och utbildningar?

– Det har vi märkt, det är inte bara Hemvärnet som får fler intresseanmälningar. Trycket är större nu.

Ungdomarna i södra Sverige fortsätter att gå på kurs med Försvarsutbildarna.

– Det gör de i alla förbund, men mest i Skåne som har 900 ungdomar som registrerade medlemmar.

I skrivande stund samlas cirka 100 ungdomar under sportlovsveckan i Falsterbo för att känna på det militära.

– Vi märker att medan äldre försvinner som medlemmar med ålderns rätt så får vi yngre. Det borgar för förnyelse, säger Ulf Hammarlund.

Genomförd GU-F med godkänt resultat ger behörighet att bära vapen i krigsförbandet.

GU-F: Detta är nytt

Den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga (GU-F:en) har setts över av Militärhögskolan i Halmstad (MHS H). Flera nyheter gäller från och med i år. En är att sjukvårdsmomenten genomförs på samma sätt som vid den grundläggande militära utbildningen (GMU).

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

Under 2012 gjordes en kartläggning i Försvarsmakten av soldatutbildningar som är kortare än GMU av Militärhögskolan i Halmstad. Den kartläggningen visade att det fanns flera korta soldatutbildningar med ett varierande innehåll och varierande krav för godkänt resultat. Med utredningen som grund fattade Chefen förbandsproduktion, tillika Försvarsmaktens utbildningschef, 2013 beslut om att endast ett fåtal av de olika soldatutbildningarna skulle genomföras och att MHS H skulle vara kursansvarig skola för Försvarsmaktens (FM) soldatutbildningar. MHS H skulle utge kurshandlingar för FM soldatutbildningar utgående från GMU.

Det arbete som MHS H genomfört 2014 har gjorts med stöd av förband och skolor som utövar sakområdesansvar för olika utbildningsdelar, till exempel Markstrids-skolan (MSS) för skjut-, strids, närkamps- och folkrättsutbildning eller Försvars-

medicinskt centrum för försvarsmedicin-utbildningen och Skyddscentrum för CBRN-utbildningen.

Krav för godkänt

Vad är nytt med GU-F:en?

– GU-F är en av de soldatutbildningar som berörs av Chefen förbandsproduktion (C FÖRBPROD) beslut. GU-F har setts över avseende utbildningsinnehåll och avseende krav för godkänt resultat. Rörande utbildningsinnehållet har smärre förändringar gjorts, till exempel har brandutbildningen prioriterats bort och kvarvarande tid omfördelats på andra utbildningsområden. Vidare är paketet med försvarsmedicinutbildning nu samma i GU-F som i t ex GMU och Grundläggande soldatutbildning (GSU) vilket innebär att alla soldater i våra krigsförband har samma förmåga, säger mj Jacob Flodén på Militärhögskolan i Halmstad.

Krav och bedömning av eleverna?

– Kraven för godkänt resultat har förtydligats. Ett antal examinerande moment kopplade till skjututbildning och krav på säker vapenhantering har fastställts. Vidare införs en så kallad lämplighetsbedömning, något som genomförts på de flesta kurser men som tidigare saknat fastställd bedömningsmall och fastställd metod.

Välfungerande former

Kvalitetssäkring?

– Under Försvarsutbildarnas ledning

har välfungerande former utvecklats för kvalitetssäkring av utbildningens innehåll, inte minst genom GU-F portalen på Försvarsutbildarnas hemsida samt de årliga GU-F konferenserna. Med de införda examinationerna och de fastsatta kraven för godkänt resultat ökar kvalitetssäkringen av elevens förmågor ytterligare, säger Jacob Flodén.

Tre veckors GU-F?

– C FÖRBPROD beslut från 2013 innebar dessutom att GU-F definierades som lägsta nivå av skjut-, strids- och försvarsmedicinutbildning för att få tilldelas eldhandvapen vid krigsplacering, övning och insats. Det gör att fler personalkategorier än frivilligpersonal berörs av utbildningsinnehållet i GU-F. Vid till exempel F 21 har beslutats att civil personal som bemannar flottiljens räddningsstyrka ska genomföra GU-F. För viss personal med tidigare värnpliktsutbildning i grunden är det en nyttig repetitions- och vidareutbildning till exempel avseende nytt vapensystem. För andra utgör GU-F den nödvändiga militära grundutbildningen för att kunna tjänstgöra i krigsförbandet. Vid de tillfällen som GU-F genomförs med arbets-tidsreglerad personal måste utbildningen genomföras över tre veckor, säger Jacob Flodén. ■

Svensk-finskt samarbete växlar upp

Gemensam CBRN-övning i Finland 2014. Nu kommer det att genomföras fler övningar tillsammans. Foto: Mattias Nurmela / Combat Camera / Försvarsmakten

Sverige och Finland går från övning till militärt samarbete som ska ge länderna bättre förmågor vid kriser.

TEXT: PER LUNQE

Försvarssamarbetet presenterades vid ett möte på Folk & Försvar 17 februari där Peter Hultqvist och hans finländske kollega Carl Haglund lade fram huvudpunkterna i den rapport som drar upp riktlinjerna för samarbetet.

Grunden för samarbetet är gemensamma övningar i fred, till lands, till sjöss och i luften. Underhåll av helikoptrar och stridsvagnar är en option, liksom gemensam upphandling av materiel.

Säker kommunikation håller på att upprättas mellan försvarsdepartementen i Stockholm och Helsingfors samt mellan högkvarteren och staber. Det är starten på ett utbyte som började 2009 med studier om hur försvarsmakterna skulle kunna användas gemensamt i olika scenarier, även vid kriser och konflikter.

Sedan 1992

Samarbetet omfattar sex områden: marinen, flygvapnet, armén, logistik och materiel, säker kommunikation och gemensamma förband. Försvarsmakterna som arbetat fram en gemensam rapport föreslår även att samarbetet ska gälla olika kris- och konfliktnivåer, något som varit uppe i den dialog som förts på politisk nivå sedan 2009.

Nu utökas det militära samarbete som Sverige och Finland har haft sedan Sovjet-

unionens kollaps 1992 till att omfatta operativ planering och förberedelser för gemensamt användande av militära och civila resurser i flera olika scenarier, där kris- och konflikt är två. Operativ planering för gemensamt uppträdande blir nu ett komplement till Sveriges och Finlands nationella planering.

– Samarbetet är värdefullt militärt. Det sparar pengar. Det är också värdefullt politiskt, sa Tomas Ries, lektor på Försvarshögskolan i Försvarsutbildaren nummer 5 2014 och tillade: Försvarsviljan är mycket stark i Finland.

Marina baser

I den rapport som ländernas försvarsmakter har tagit fram visas några exempel på samarbetet. En gemensam marin förbandsenhet ska byggas upp med full operativ förmåga 2023. Försvarsmakterna använder båda länders marina baser. Gemensamma ubåtsjaktövningar genomförs. Flygvapnen får förmåga till gemensamma operationer och gemensamt utnyttjande av flygbaser och stridsledning. Till 2020 ska ett koncept för ett gemensamt arméförband av brigads storlek tas fram. Gemensam övningsverksamhet kommande år ska ge en grund för detta förband.

En viktig del av samarbetet är utbildning och övning. Soldater ska samövas i närtid och då använda båda ländernas övningsområden. För flygvapnen och marina stridskrafter kommer flygbaser och hamnar i Sverige och Finland att användas gemensamt.

Samarbetet startade omgående efter försvarsministrarnas signaturer på avtalet. Officerare från I19 åkte då över till Finland för att planlägga en gemensam övning som kommer att hållas i vår. För Norrbotten handlar det om mekaniserade förband, artilleri och agerande i vintermiljö.

Lagrummet granskas

Det är inte en försvarsallians med ömsesidiga säkerhetsgarantier och det ersätter inte ländernas övriga internationella samarbeten?

– Det stämmer, säger finske försvarsattachén i Stockholm, Manu Tuominen.

Men om det uppstår gräzonssituationer?

– Lagrummet bör granskas, åtminstone i Finland. Vill man i framtiden till exempel ge stöd över gränsen i en skärgårdsoperation, motsvarande den som svenska Försvarsmakten genomförde i höstas, då måste regelverken ses över innan den finska Försvarsmakten kan bistå med resurser.

I en finländsk opinionsundersökning i mars 2014 var en majoritet av de tillfrågade för en militär allians med Sverige.

”Det är naturligt att två länder som står varandra så nära som Finland och Sverige har ett närmare samarbete med varandra. Båda har en lång tradition av militär alliansfrihet och har båda ett ansvar för säkerheten runt Östersjön och vårt närområde” skriver Peter Hultqvist och Carl Haglund i Dagens Nyheter.

Samarbetet kommer att ske länderna emellan men även inom sedan tidigare existerande fora som Nordefco, EU, Nato och FN.

Show me the money

Det är fortfarande krig i Europa. Minskavtalet från i höstas ersattes av ett Minsk II-avtal i februari. Båda har satts ur spel genom rysk hybridkrigföring. Avtal är till för att inte hållas, är Putins väg framåt. Var den vägen slutar är det ingen som vet – varken när det gäller i Ukraina eller utanför Ukrainas gränser.

TEXT: CLAES ARVIDSSON

Nato:s före generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen har varnat för att Baltikum är nästa anhalt. Den brittiske utrikesministern Philip Hammond har siat om samma sak. I de baltiska staterna känner man förstås den oron in på bara kroppen. I Litauen har man distribuerat instruktionsboken Om kriget kommer.

Nato ökar sin närvaro men det är också påtagligt att man i de baltiska staterna förstärker sina respektive egna försvarsmakter. Ett konkret exempel är Litauens planerade köp av Panzerhaubitze 2000 från Tyskland. Försvarsbudgetarna ökar. Estland ska redan i år nå Nato-målet om två procent av BNP. Lettland ska klara målet 2018.

Till bilden hör att Polen också rustar starkt. I Finland är ökningen mindre, men man investerar i avancerade system som till exempel kryssningsrobotar.

Östersjöområdet blir allt hetare. Samtidigt närmar sig i Sverige försvarsbeslutet 2015 med fokus på vad försvarsminister

Hultqvist och Försvarsmakten kallar "bottenplattan". Det handlar om att få det mest elementära att fungera. Det är förstås bra men knappast tillräckligt.

Högkvarteret har räknat på bottenplattan och landat på en årlig nivåhöjning på 4 miljarder kronor. Budet från finansdepartementet till försvarsministern är en skärv till ett fattigt försvar. Lägg därtill att Försvarsmakten sannolikt har pressat in väl mycket i sin kalkyl.

Det betyder i sådana fall att även om Peter Hultqvist mot förmodan skulle få Magdalena Andersson med på sina noter, är försvarsbudgeten ändå underfinansierad. Redan i utgångsläget. Och så tillkommer finansieringsbehovet av försvarets nya ubåtar och fler Jas. Det här går inte.

I utrikesdeklarationen slås det fast att "den ryska aggressionen mot Ukraina som den största utmaningen mot europeisk fred och säkerhet sedan kalla krigets slut". Den utmaningen behöver vi möta med ökat samarbete inom en nordisk-baltisk ram (särskilt med Finland) och med Nato (som första klassens partner eller medlem). Men inget av detta kan ersätta behovet av en egen försvarsförmåga med någorlunda hyggligt bett.

Alltså motsatsen till vad det svenska försvaret nu har att bjuda Fi. Ska vi satsa mer på ubåtsjakt-

förmåga går det ut över andra förmågor, var beskedet från Högkvarteret på regeringens fråga.

Uppspelet till försvarsbeslutet är en trist repris av dragkampen mellan dåvarande finansministern Anders Borg och Högkvarteret. En positiv skillnad är dock att ÖB nu har en mer förtroendefull relation till försvarsdepartementet. Men kort sagt, är risken att försvarsbeslutet kommer att fattas med rätt retorik men utan den anslagsförstärkning som krävs för att backa upp orden.

För att citera försvarsutskottets ordförande Allan Widman så handlar försvarspolitikerna i grunden om pengar. Och när det är krig i Europa handlar det om mycket mer pengar. ■

Välkomna att söka bidrag för åtgärder som bidrar till stärkandet av Sveriges försvar och fredsbevarande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer. Ansökningar till Källvikenstiftelsen kan göras under två perioder per år:

1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars.

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.

Källvikenstiftelsen • Pionjärvägen 6 • 451 34 Uddevalla • info@kallvikenstiftelsen.se • www.kallvikenstiftelsen.se

Ungdomar på kurs i Skåne

UNDER SPORTLOVET genomförde Försvarsutbildarna Skåne den traditionella ungdomsskolan på Falsterbo kursgård. I år samlade skolan cirka 80 ungdomar från främst Skånes Försvarsutbildningsförbund. Verksamheten var organiserad i ett antal olika kurser som leddes av kompetenta instruktörer från förbundet. Försvarsutbildarna fick, som vanligt, bra stöd från Försvarsmakten och kapten Jerker Andersson från P7 var skolchef och hade det övergripande ansvaret för kurserna.

Under onsdagen besökte utbildningsledaren i södra regionen Ulf Hammarlund och Matts Stensson från Hallands Försvarsutbildningsförbund kurserna och fick då bland annat följa verksamheten både på Falsterbo kursgård, Falsterbo skjutfält och Husie. De förde ett antal konstruktiva samtal med både elever och instruktörer, vilket var mycket intressant och uppskattat. Det konstaterades att många ungdomar är positiva till en fortsatt relation med Försvarsmakten och de frivilliga försvarsorganisationerna.

Försvarsutbildarna Skåne har en mycket omfattande ungdomsverksamhet i ett flertal olika ungdomsavdelningar. Dessutom genomförs under året ett antal regionala kurser, som får bra stöd av P7 och Skånska Gruppen. Man betonar även att man är mycket positiv till ett regionalt samarbete där även ungdomar från regionens övriga förbund är välkomna på kurs. Under årets kurs på sportlovets deltog även ett antal ungdomar från Försvarsutbildarna Halland. Förra året medverkade ett stort antal ungdomar från Försvarsutbildarna Älvsborg. Visionen är att möjliggöra en ännu mer omfattande och samordnad ungdomsverksamhet i framtiden.

TEXT OCH FOTO: ULF HAMMARLUND

Tre ungdomar ska bygga skärmskydd. "Ruska kort" är redan klar.

Antagningsprövning på GU-F

20 elever ryckte i början av mars in till den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga (GU-F) som genomfördes på Sätenäs. Första dagen ägnades åt LAP, lokal antagningsprövning. För att få genomföra GU-F måste man klara antagningsprövningen. Deltagarna delades in i grupper som i tur och ordning fick gå på säkerhetsintervjuer och hörselkontroll. Alla elever blev godkända efter att ha passerat de olika stationerna och påbörjade under eftermiddagen uthämtning av personlig utrustning.

LAP genomfördes på fem täter och vi hade fem personer för genomförande av säkerhetsintervjuerna. Försvarsmakts-hälsan hade hand om hörselkontroller och hälsodeklarationer.

TEXT OCH FOTO: THORSTEN FLOOD

Hörseln testas under antagningsprövningen. Daniela Birgersson sitter i båset.

Skyddsvaktsutbildning med militärpolis

MILITÄRPOLISFÖRBUNDET har, på uppdrag av Södertörnsgruppen (Amfibieregementet), genomfört skyddsvaktsutbildning för nya hemvärnssoldater inom ramen för deras ordinarie introduktionsutbildning. Utöver skyddsvaktsutbildningen har soldaterna ombeväpnats på hemvärnets standardvapen (Ak4B), genomgått sjösäkerhetsutbildning för att kunna åka stridsbåt 90 samt genomgått en sjukvårdsutbildning. Skyddsvaktsutbildningen omfattade såväl teori som praktik och närkamp, varefter Militärpolisförbundet bistod med både skyddsvakts- och närkampsinstruktörer samt polisiär kompetens. De nyutbildade hemvärnssoldaterna kommer nu att placeras på en befattning i någon av Amfibieregementets hemvärnsbataljoner.

TEXT: JOHN SIGURDSSON
FOTO: JHONNY NÜTZMANN

MP-förbundet instruerar blivande skyddsvakter.

Rysk propagandaförmåga

DEN 25:E FEBRUARI genomförde Psyopsförbundet ett seminarium om Rysk Propagandaförmåga i Sverigesalen på Försvarshögskolan. Talare var Oscar Jonsson, Ekaterina Kalinina, Joakim von Braun, Carl Bergqvist, Patrik Thomé, Johan Wiktorin och Fredrik Konnander. Dessa initierade och kunniga personer talade utifrån sina respektive expertområden vilka följdes av tid för frågestund och paneldebatt. Bland de ämnen som berörde mer var på verkan via sociala medier och "troll-bataljoner", underåttelsetjänstens roll i propagandan, källkritik, påverkan mot journalister och medier samt återuppbyggnaden av ett psykologiskt försvar.

Idén till seminariet föddes under 2014 när boken "Krigspropaganda – Från 1914 till idag" gavs ut, en antologi som tar upp historiska aspekter ur de senaste 100 årens propagandahistoria. Men allt eftersom arbetet fortskred annekterades Krim-halvön av Ryssland, nästan utan ett avlossat skott, och konflikten i Ukraina började eskalera till vad vi ser idag. Det stod relativt snart klart att ämnet för seminariet borde vara vad som kommer att bli nästa kapitel i propagandahistorien.

Ett kvitto på att ämnet är aktuellt och berör kan ses i att evenemanget drog till sig ett närmast lavinartat intresse och Sverigesalens 150 platser var fullbokade på mindre än tre dygn, och inom ytterligare ett dygn stod lika många på väntelistan för att få en plats. 250 personer tittade live på websändningen som gick ut och i skrivande stund har fler än 7 000 personer sett seminariet i efterhand.

TEXT: DAVID BERGMAN

**Inbjudan till seminarium om
Rysk Propagandaförmåga
#ryssprop15**

Konflikten i Ukraina har återuppväckt och utvecklat den ryska propagandaförmågan på ett sätt som kommer att utgöra ett nytt kapitel i propagandahistorien. Med anledning av detta inbjuder Psyopsförbundet till ett öppet seminarium i ämnet.

Tid: Onsdagen den 25:e februari 1700 – ca 1930
Plats: Försvarshögskolan, Sverigesalen
Talar under kvällen är bland annat Carl Bergqvist, Oscar Jonsson, Joakim von Braun, Ekaterina Kalinina, Johan Wiktorin samt personal från Psyopsförbundet. Efter seminariet är FHS Pub öppen

Seminariet är öppet men föranmälan krävs
psyopsforbundet@gmail.com

Varmt välkomna!

David Bergman
Ledamot Psyopsförbundet

Det händer i förbunden 18/4-20/6

Region Syd

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Träning inför HvSS ungdomstävling	18-19 april	Kalmar	Kalmar
Ungdomsutbildning	18-19 april		Göteborg
Serieskjutning 3	25 april		Bohuslän-Dal
Vapen- och materielföreläsning	26 april	Halmstad	Halland
Pistolskjutning	28 april		Bohuslän-Dal
Förvarsupplysning	29 april	Uddevalla	Bohuslän-Dal
Kvällsfälttävling	01 maj		Bohuslän-Dal
Kvällsfälttävling	03 maj		Bohuslän-Dal
Förvarsupplysning	05 maj	Åmål	Bohuslän-Dal
Samhällets beredskap	06 maj	Halmstad	Halland
Military Weekend	08-10 maj	Halmstad	Halland
Förvarsinformation – steg 1	09-10 maj	Göteborg	Göteborg
Pistolskytte	09 maj		Bohuslän-Dal
Slutövning (ungdom)	13-17 maj	Halmstad	Halland
Värläger (ungdom)	14-17 maj		Göteborg
Military Weekend	15-17 maj	Revingehed	Skåne
Sjukvårdstjänst – RU	15-17 maj	Revingehed	Skåne
CBRN instrumentutbildning	24 maj	Skövde	Skaraborg
Älvsborgs Karolinermarsch	23-24 maj		Älvsborg
Soldatens dag	30 maj	Halmstad	Halland
Förvarsinformation	03 juni	Halmstad	Halland
Firande av nationaldagen	06 juni	Halmstad	Halland
Military Weekend	12-14 juni	Kosta	Kronoberg
Skjutinstruktör – Ak4B 1:2	12-14 juni	Kosta	Kronoberg
Skjutinstruktör – kulspruta 1:2	12-14 juni	Kosta	Kalmar
Träning inför HvSS ungdomstävling	13-14 juni	Halmstad	Halland

Region Mitt

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F)	07-22 maj	Färö	Gotland
Military Weekend	08-10 maj	Livgardet, Sthlm	Stockholm, Södermanland
Military Weekend	08-10 maj	Kvarn, Linköping	Östergötland
Military Weekend	15-17 maj	Strängnäs	Stockholm, Södermanland
Military Weekend	22-24 maj	Falun	Dalarna
Military Weekend	22-24 maj	Berga, Sthlm	Stockholm, Södermanland
Military Weekend	29-31 maj	Livgardet, Sthlm	Stockholm, Södermanland
Military Weekend	05-07 juni	Gävle	Gävleborg

Region Norr

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Stress- och krishantering	18 april	Härnösand	Västernorrland
Förvarsinformation – steg 1	18-19 april	Umeå	Västerbotten
Military Weekend	24-26 april	Härnösand	Västernorrland
Skyttehelg (ungdom)	maj	Sundsvall	Västernorrland
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F)	03-17 maj	Boden	Norrbottn
Military Weekend	08-10 maj	Boden	Norrbottn
Military Weekend	05-07 juni	Umeå	Västerbotten
Military Weekend	12-14 juni	Grubbnäsudden	Norrbottn

Rikstäckande förbund

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Ungdomsövning	17-19 april	Roslagen	Luftvärnsförbundet
Befattningsutbildning	18 april		Sveriges Krisstödsförbund
Ungdomsövning	29-31 maj	Roslagen	Luftvärnsförbundet
Förvarsinformation, nationaldagsfirande	06 juni	Stockholm	Luftvärnsförbundet

Nya tider och platser för kurser

Military Weekend, Karlskrona
20-22 mars ändrat till 21-23 aug

Military Weekend, Eksjö, 24-26 april
Nytt datum meddelas senare

Vapentjänst ksp, Härnösand, 24-26 april
Kursen är inställd

Instruktör – fysiskt stridsvärde, Karlberg, Stockholm
31 maj-06 juni ändrat till 12-14 juni

Military Weekend, Kvarn, Linköping
22-24 maj ändrat till 08-10 maj

Ungdomsinstruktör, Umeå, sept
Kursen är inställd

Förvarsinformation – Steg 1, Sundsvall
24-25 april ändrat till 10-11 okt

Kursadjutantkurs, Stockholm, 18-19 april
Kursen är inställd

2 0 2 7 3 8 7 0

POSTTIDNING

B

SVERIGE

PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Frivillig försvarsutbildning

Kursansvariga

Försvarsutbildarna
www.forsvarsutbildarna.seFlygvapenfrivilliga
www.fvf.seBilkåren
www.bilkaren.seSvenska Lottakåren
www.svenskalottakaren.se

Ånn

Vecka 12-13

Villingsberg

Vecka 27-28

Skövde

Vecka 16-17

Sätenäs

Vecka 11-12

Göteborg

Vecka 09-10

Halmstad

Vecka 40-41

Revingehed

Vecka 27-28

Revingehed

Vecka 35-36

Boden

Vecka 19-20

Luleå

Vecka 27-28

Umeå

Vecka 48-49

Falun

Vecka 33-34

Gävle/Märna

Vecka 35-36

Stockholm/LG

Vecka 10-11

Linköping/
Kvarn

Vecka 33-34

Eksjö

Vecka 42-43

Fårö

Vecka 20-21

Karlskrona

Vecka 34-35

Ronneby

Vecka 37-38

GRUNDLÄGGANDE SOLDAT- UTBILDNING FÖR FRIVILLIGA (GU-F)

GU-F är en tvåveckorsutbildning på cirka 135 timmar.

Kursen riktar sig till personer som inte genomfört militär grundutbildning och på sikt vill erhålla en specialistbefattning i insatsorganisationen, t ex i Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna. GU-F vänder sig även till de ur de frivilliga försvarsorganisationerna som inte har – men som behöver – en allmän militär utbildning som förkunskapskrav inför att påbörja sin instruktörsutbildning.

Kursen innehåller bl a sjukvård, vapentjänst, skyddstjänst och fälttjänst, samt teoretiska pass om soldatreglerna och Försvarsmaktens värdegrund.

Anmäl ändrad
adress!

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Min medlemsida" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

